

567
957

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველოს
თეატრალური საზოგადოების

გოგობა

(ინფორმაციული გაცემები)

3

შინა საჩვენებლობისათვის

F2059

ს.თ.ს.

საქართველოს თვითმმართველი საზღვაო დეპარტამენტი

მ მ ა მ ბ ე

19 თბილისი 57
თველისი

საბჭოთა თვალრი ოქცომბინის რეკლუციის

ონომუკ ნლისთავში

ახლმდებმა დიდი ოქცომბინის სოყიადისტური რეკლუციის ონ-
 მუკ ნლისთავი. მშენებლობისა და ყბოვრების ყადეყუდ უბანში
 ჩაღდება საყოვდელთა მბადება ისტორიული თარიღის ალსანკმნა-
 ვადე. ხეღუნების მუშაკებნი დიდი და საშადრო მთვადეობა ასა-
 ბონ სოყიადისტური სინამდვილის ასშარეშში გაშედიდი მემოქმე-
 დებიითი ოთხი ათეუდი ნლის მდდგვი.

დლიდან საბჭოთა ხეღისუფდების დამყარებისა ჩვენი სა-
 მთვადეობრივი ყბოვრების ყოვდი სფერიში დასაბუდი იქნა გრან-
 დიოშედი ამოყანები. ამ ამოყანათა შონის ხეღუნების ყოვდი
 დარჯს, კერიძთ, თვალრსაყ თუ რა საშადრო მთვადეობა დავკინრათ
 თვალრს აბადი ყბოვრების მშენებლობაში ჩანს მთედი რიგ ისტო-
 რიუდი საბუთებსა და დავგენიღებებში. არყ ფრთი დოკუმენტი,
 რომედიყ თვალრადური საკითხებს მდებება არ განინიღავს თვა-
 ლრს როგორყ თავისთავად არსებუდი "ნმინდა" ხეღუნების საგანს,
 მუშაკებს ამიერიდან მიეკუთვნება თანაბრად საშადრო ადგილი
 სოყიადისტური კუდიტურის მონინავე ხამში მდგარი მე-
 ბრიძოლთა შონის. დიადმა ოქცომბერიმა აქყია სყენის
 ფოყარნავი ხადბის კომუნისტური სუღისკვეთებრთ აღმრღის

მძღვერ საშუალებად და მით აიყვანა თვალყრის დანიშნულება არნაბურ სიმაღლეში.

1918 წელს დენონი ხელს აწერს დადგენილებას, რათა მოსკოვში დაიდგას კაუზობრიობის ეგიდ ადამიანთა ძველები. ამ დოკუმენტში გერმანისა და რენიშევესკის, პუშკინის და ცოლსცოლის გვერდით ვხვდებით მსახიობების: მოჩალოვისა და კომისარჟევსკაიას სახელებს. გავიხსენოთ ინტერვენცია ადვამი მოქყეუდი საბჭოთა რუსეთის მძიმე წლები და თავისთავად ამეყყედელება ეს უაღრესად საჯულისხმო ფაქტი.

სხვადასხვაგვარად წარმართა მოჩალოვისა და კომისარჟევსკაიას შემოქმედებით ბოჯინაფიდა. სხვადასხვა დროს მოღვაწეობდნენ ისინი, მაგრამ ორთავეს ბუნებაში უდიდესი მგრძნებარებით აისახა რუსული რეალისტური სკოლის უანსებოთესი მხარე ღრმა იდეურობა და პუშკინობა.

დღეს ქართული ხალხის სათაყვანებელ ადგილზე მთაწმინდის პანთეონში ილიასა და აკაკის ძველთა შორის სდგას ვასო აბაშიძის ქანდაკება.

აი ნათელი დასტური საბჭოთა სინამდევრიღეში თვალყრის მაღალმსახურთა მნიშვნელობის გამობაყვისა და ღირსეულ დაფასებისა. ამ ორმოცი წლის მანძილზე ხელოვანის, როჯორე მთლიან პიროვნების აღმზრდის შედეგად, მრავალეროვან საბჭოთა ხალხის კულტურის საგანძურთა ურთიერთგამზარების, სოციალისტური სინამდვილის ასახვაში გამყდელებს შედეგად საბჭოთა თვალრმა მსოფლიო მნიშვნელობა მოიპოვა. მხოლოდ უკანასკნელი წლები პერიოდში მოსკოვის თვალრებმა საგანსტროლო სპექტაკლები რაადრარეს ამიისა და ვეროპის სხვადასხვა ქვეყნებში. მოსკოვის სტანისლავესკისა და ნეშინოვი-დანარეკოს

თვალი — ჩინეთში, მოსკოვის სამხალაფრო თვალი — რეკონსტრუქციის
 ვახანგოვის საბ. თვალი — პოლინეთში და გერმანიაში, მაიაკოვსკის
 ვახანგოვის საბ. თვალი — რუმინეთში, მოსკოვის საბჭოს სახელმძის
 თვალი — აღბანეთში, დიდი თვალის საბაღეფო დასა—ლონდონში.
 აღნიშნული თვალების შესახებ უცხოეთის პრესა მაღალ შეფასებას
 აძლევდა. განსაკუთრებით დიდი წარმატება ხვდა წილად საბჭოთა
 ბაღეფოს ოსტაფებს ლონდონში და უპირველესად ყოვლისა ლენინური
 პრემიის დაურედაცს ვაღინა უღანოვას. ლონდონში გამართულ შექ—
 სპირისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო კონფერენციაში მონაწილე იქნა
 გამოჩენილი რევოლუციონერი სსრკ სახალხო არცისცი ნ. პოპოვი. ხოლო
 ბოშვიში გამართულ პრემიულ მსოფლიო კონფერენციაში სპეციალური
 მონაწილე მიიღო საბჭოთა თვალის მოღვაწეთა დედეგაყიამ. დედეგა—
 ნდელი დღე მსოფლიო თვალაღური ანენანეუ ბასილთებუ კრეფურულ ურ—
 თიერთობათა საგრძნობ გამოყოფილებით, მოსკოვის კინოსტუდია ამ—
 ეამად მუშაობს უცხოეთის მთელ კინოოპერატორებთან ერთად იმ სურათების
 გამოსაშვებად, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ საბჭოთა და
 უცხო ქვეყნების კინოსტუდია^{მაგალითად} ~~და~~ სსრკ სახალხო არცისცი ნ.
 ობლემკოვი საბერძნეთის კინომუშაკებთან ერთად უკვე შეუდგა ფილ—
 მის " ილიდას" გადაღებას.

აი ჩათვლით ვაქანგოვისა საბჭოთა ხელმწივებაში გაღვიძებული
 ინფერის მსოფლიო სხვადასხვა კუთხეში. საბჭოთა ხელმწივთა გა—
 მოყვლილებს განაღრღობსადმი მადანებულ თვალაღური კონფერენციაში
 ბერლინში გამოკრული იყო პლაკატი წარწერით: " მადლობა სტალინ—
 დავსკის", ამ ონ სიყვავაში მკაფიოთაა გამოხალული შეუნელებელი

ინტენციური საბჭოთა თვალრის დიდი მსვლაცის შემოქმედებებისადმი. საბჭოთა ბელოვნიების მაღალ ავტორიტეტში მდებარელებს ის თაქციუს, რომ ყნობილმა თრანგმა კინობილივნიების ისტორიკოსმა ურუხ სადურმა - სორბონის უნივერსიტეტთან არსებულ დიდიმლოჯიის ინსტიტუტის პროფესორმა, შანშან დანიცვა სადოქტორო დისერტაციკა საკავშირო მუყნივრებშათა აკადემიასთან არსებულ ბელოვნიების ისტორიის ინსტიტუტში. რისთვის დასჭირდა რაპინშივ დანერილი, საბჭოთა მკითხველთათვის ყნობილ მონოგრაფიის ავტორის, და შინავალიტომიან კაპიტალიური შრომების ავტორის მსოფლიოში ყნობილ სორბონის უნივერსიტეტის პროფესორის დისერტაციკის დაყვა მისკოვში? თავის მუყნივირულ პრესტიჟის ასამაღლებლად თრანგ პროფესორის დღეს უკვე სჭირდება საბჭოთა ბელოვნიათა დასტური. დე იყოფებს და ყოველთვის აბსოლდებს საბჭოთა ბელოვნიების ყოველ მუშაკს. თუ რა ისტორიულ მისის შესრულები ნინამე დვას რვენი კინო თვალრი და ბელოვნიების სბვა დარგები.

განსაკუთრებით ღრმად უნდა რავთქვირდეთ ყოველივე ამას დიდი ისტორიულ თარიღის მოახლოების ნინ. რდესაყ ვაღიარებთ საბჭოთა ბელოვნიების მაღალ ავტორიტეტს შევნიშნავთ, რომ ამ ავტორიტეტს ხაფუძლად უდევს უპირველესად ყოვლისა შინაარსის სიძვიდრი და ამოცომაყ გვევალდება ვიბეღმძვანელთ პარტიის XX ყრილობის მიითვებით: " რვენი ქვეყნის ბელოვნიებასა და დილენატურიას შეუძლია მიადნიონ და კიდევსაყ უნდა მიადნიონ იმას, რომ პირველი ვახდენენ მსოფლიოში არა მარტო შინააღმისის სიძვიდრიით, არამედ მხატვრული ძალითაყ და. მსვლაცობითაყ". საბჭოთა ბელოვნიათა ქმნილებებში მხატვრული ძალისა და მსვლაცობის ამაღლები მონოღება ვაისმის მხატვრებისა და კომპოზიტორების საკავშირო ყრილობებისადმი ყენდრალიური კომიტეტის

მიმართვებში. ხსენებულ ყრილობაზე ნათლად იყო თქმული, რომ სო-
 ყიადისტური რეალიზმის ცნება ვინჩოდ არ უნდა იყოს გაგებული. სო-
 ყიადისტური რეალიზმი სრულიად არ მოითხოვს ფორმათა იკრეატივობას,
 ფორმული ნებაც. და უცხოეთის პრეზიდენტად განწყობილ ხელკუთხატა
 მილენევიჩის უგულებელყოფას. ამიტომ ჩვენ მეტი ყურადღებით უნდა
 შევინახოთ მოძმე დემოკრატიული ქვეყნების ხელკუთხატა და უცხოეთის
 პრეზიდენტად ხელკუთხატა მილენევიჩი კულტურის სხვადასხვა სფეროში.
~~მიმდინარე~~ ^{სტრუქტურული} ~~სტრუქტურული~~ ^{სტრუქტურული} ~~სტრუქტურული~~ ^{სტრუქტურული}
 შიდაპირის მოსკოვში სავასტროლოგი ჩაშთიდა ცნობილი
 გერმანელი პოეტის, გერმანული და თეატრალური მოღვაწის მშვიდობის
 საერთაშორისო ლაურეატის ბერტოლდ ბრეხტის თეატრი. ამავე დროს
 ბერლინში მიკლენილი იყო ვახტანგოვის სახელობის თეატრი. თეატრა-
 ლურ კოლექტივების ვასტროლოგიის მეგობრული გაყვლა მეტად ხან-
 უფრესო აღმოჩნდა საბჭოთა და გერმანიის დემოკრატიული ინსტიტუტ-
 კის თეატრალური მუშაკთათვის და მათყურებლისათვის. და კიდევ ერთხელ
 დაამტკიცა თუ ჩაიკრებ ნაყოფიერი ახალფორმათა ძიება ხელკუთხატა-
 თვის. ამ მხრივ უნდა "თეატრის" -ის ფრესკებზე გაშლილი დის-
 კუსიაც ამატოყვებს, თუ ჩაიკრებ საბიანო სქოლასტიკური მიდგომა
 თეატრის დიდი შემოქმედების სტანისლავსკის გამოყვინებისადმი.
 ასევე უნდა გვახსოვდეს, რომ ჩვენ ვაქლარობებთ თეატრების შე-
 მოქმედებითს პრაქტიკას თუ კი გვერდს აუუღლით შეინხოლდის, აბ-
 მყვინის და სხვა მკვეთრად გამოყვინილი შემოქმედთა გამოყვინებისა.
 ჩვენ თეატრებში კი ავი კიდევ არ იჩინენ სავამო აქტიუ-
 რობას. ავი კიდევ ვხვდებით მდარე, უხარისხო პიესებს და სპექ-
 ტაკლებს. ისტორიული თარიღის მოახლოება მოითხოვს ვაათკვეყვებულ
 ვენერგით ვიმუშაოთ ისტორიულ-რეკლუციური წარსულისა და თანამე-

დროულობის სრულდასრუდან ამსახვედ სპექტაკლებშიც. საკითხავია რაღამ
 იკონებენ ჩვენთ თვაღრებო ისეთ პიესებს, როგორიყაა: ი. გედევანიშ-
 ვილის " მხბვენიპილი", ნ. შიუკაშვილის " სურღილი", შ. დარბანის " ნუ-
 ლუკიძე", გ. ბაამოვის " მუნჯები აღაპინაქენენ". თუ კი " ძველი" პიეს-
 სა - ვიშნევსკის " ოპტიმილტური ტრავგედია"-ს აბალი დარგმა აღფრთო-
 ვანებოთ იქნა მიღებუღი XX ყნიღობის დედგავღებოის მიფი, ვანა ან შიუ-
 ძღება ჩვენმა თვაღრებმაყ გამოიყენონ ქართუღ სავუგოტესო დრამატურიგებოის
 იტტორიუღ-რეგოლუყიური თემატუკიამღ დანერიღი პიესებო?

ჩაყ შიეებება თანამედროუღ პიესებს აქაყ ჟიღუღ ან უიღინთ
 სათანადო ინივენსიონობას აბად დრამატურიგთა შორის ნიჭიფიჩი ძალიღობის ვამო-
 სავღღენად.

დრამსტეყიამღ პერიოდუღად იკითხებო აბალი პიესებო, მაგჩამ რა-
 ლომ ან ვხედაუთ ამ კითხვა- ვანხიღებოის საღამოებში თვაღრებოის ნარმომა-
 დგენღებს? უდაო თუ კი უფრო გუღისხმიფიჩად მოუეკიღებოთ რეგოლუყიური თე-
 მამღ დანერიღი ძვეღ დრამატურიგობს და ბვეჩად უფრო აქტიურიად შიეისნავღოთ
 სხვადასხვა მიმღებოის ვამო ყურიღღებოიდან გამორჩინიღი პიესებს- ვაყი-
 ლებოთ უფრო სანიღვიჩესო რეპერიტუარი გუექენება. ამ სარქოის ფრთავარი ინი-
 ყიღაღორი თვაღრადური სამოვადოღება უნდა ვახდეს. ჟიღ კოღუღ ბვეჩოა ვახა-
 კოტებღიღ იმიხათუის, რომ სამოვადოღებოის ლინისძიებუბო- ნამდვიღად ში-
 მოქმედებოთიღ და პრატექიკუღ ხასიოთს ატარიგბენ. ამქამად სამოვადოღებოის
 სამეყნიფიჩო-შიმოქმედებოთიღ ვანყოფიღება ანარმოღებს სათანადო მუშაობას,
 მოსკოვსა და ლენინგრაღში სამოვადოღებოის მიფი მიღღინებუღი იქნებოიან რე-
 ყისორები და მხატვრიგბი სანიუბიღოო სპექტაკლებოის დარგშიბთან დაკავშირ-
 ბოთ იტტორიუღ მახალათა შიესახნავღად და სხვა სარქ. კულტურიის სამინისტრიო
 თვაღრადური სამოვადოღება, თვაღრის თუოთუღ მუშაკი ფქვგარეშეა ყვეღაფიჩის
 ვაკოტებღენ იმიხათუის, რომ ლინსეუღად მიხვდენენ დიდი ოქტომბრის რეგო-
 ლუყიოის ორმოყი ნღისთავს.

ამიერკავკასიის თვალწარმართული გამაფხურელი

1956 წელში ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში ნამონწყესფრინად სანსტეფრესო ღონისძიება " თვალწარმართული გამაფხურელი" ჩატარდება.

მიმდინარე წელს ეს სასაზღვრო ნამონწყება გაჭრძელება მთელს საბჭოთა კავშირში. სახელმძღვანელო მოსკოვის "თვალწარმართული გამაფხურელი" დიდი გამოხმარება პოვა საბჭოთა მაცურებლებში.

თითქმის ან დარჩენილა მოსკოვში არც ერთი თვალწარი, რომ ან მივლო მონანიღეობა " თვალწარმართული გამაფხურელი". უხვათ იყო წარმოდგენილი მალაღმბატურული სპეციალები თანამედროვე და ინტორიული რეკონსტრუქციის თვალწარმართული.

ამიერკავკასიის რესპუბლიკების პირველი "თვალწარმართული გამაფხურელი" ჩატარდა ქ. თბილისში მიმდინარე წელს 1-5 ივნისს რუსთაველის თვალწარმართული შინობაში.

ჩატარდა " თვალწარმართული გამაფხურელი" მონანიღეობის მისაღებად დაშვებული იყო მხოლოდ სამი თვალწარი, ჩაც მონანიღმდგება თვალწარმართული გამაფხურელის დებულებას. ამან თავისი დაღი დაახვა თვალწარმართული გამაფხურელი" მრავალდღეობა და სანსტეფრესოდ ჩატარდება. მონანიღეობდნენ ამიერბაიჯანის ამბობეგოვის სახელმძღვანელო ხან. თვალწარი მამედ ხანლის კომპედიით " შინივანელი ცურაფა", რომელიც დაინერჩა და დაიგვა მიმდინარე წელს სემონში.

სომხეთის გ. სუნიდუკიანის ხან. თვალწარი მონანიღეობა მიიღონ. მარინის კომპედიით "საყდელი მინდორი" და საქართველოდან რუსთაველის სახელმძღვანელო თვალწარი კ. ბუჩიძის კომპედიით " ემში ავი ძალღიჭა-

სპეციალებების განიგვა-დისპუტი ჩატარდა მალაღ დონებზე. აღი-

ნიშნა, რომ სპექტაკლებში ხასიათდებოან ერთგვარი მიღწევებით, რამ მათსე ვერ უშახუბებენ ვაზინდირ მოთხოვნებს საბჭოთა მამყურებლისა და თავისი მხატვრული ხასიათით ან დგანან მაღარ დონემე.

ამიჯომ ვერყ ნანარმოებებმა და ვერყ სპექტაკლებმა ვერ დამსახურეს პირველი პრემია. "თვარდალური გამაფხურის" მონანიღეთა დასაჯიდომებლად დადგენიდ იქნა ფულადი ჯიდომები და ორჯკომიყვიცის სიგვლები. ნახარისების პრემია 2.500 მანეთი და სიგველი მიიყა "შირჯანის ჯურიფას" აჯჯომის დრამატურჯ ვ. მამედხანლის.

სიგველით დაჯიდომებური იქნენ დრამატურჯები ნ. მარინი და კ. ბუნიძე. რეჟისორი ვ. აჯებოანი დაჯიდომებურ იქნა 3.000 მანეთით და სიგველით კომედია "სამყველი მინდორის" დადგმისათვის.

სიგველით დაჯიდომებდა რეჟისორი გ. პავლანია კომედია "ემში ავი ძალია" დადგმისათვის.

მხატვარი ფ. დანიამვილი "ემში ავი ძალია"-ს მხატვრული გამორმებისათვის დაჯიდომებდა 2.500 მანეთით და სიგველით.

მხატვრები აფჯანლი ბედურა და ანუჯრიანი დაჯიდომებენ სიგველებით "შირჯანის ჯურიფას" და "სამყველი მინდორის" მხატვრული გამორმებისათვის.

რუსთაველის სუნდუკიანის და ამონებჯკოვის სახელობის სახელმნიჭო თვარებების მსახობებში ნ. ჩხვიძე, მ. ჩახაჯა, ვ. დოლიძე დ. ლამბაშიძე, ნ. სავჯანელიძე, გ. ჯანობჯკიანი, ა. აჯვეცისიანი, ა. ასრიანი, დ. მადიანი, ვ. მოგაწვინიანი, ს. გადეჯიჯი, ა. სულთანოვი, გ. ნავრუმოვი, გ. სარაჯი, ა. კურმანოვი, და ა. მამედოვა. დაჯიდომებურ იქნენ ფულადი ჯიდომებით და სიგველებით მხატვრული სახეების მგქმნისათვის.

ფულადი პრემიები და სიგველებით დაჯიდომებურ იქნენ ჯეჟნიკური

ყუბენიხ ხელმძღვანელები: ნ. კინაფიშვილი, ~~ს. კობახიძე, ბ. ჯიქიაშვილი~~
კიში-ოლღუ და ა. ვლამირიანი.

ამიერივეკასიის თვალწარღერ გაზაფხულში წარმაცვებით მონანიღო-
ბისათუის ორგკომიტეტის სიგვლებით დაჯიღოღებულ იქნენ. რუსთაველის
თვალწარის მომუშავენი. ს. აღამია, გ. ქორიძე, ვ. აღამიძე, გ. ძნეღაძე,
ო. შაუღრაშვიღი, ს. ჭინჭუღეღიშვიღი, შ. წერიღთეღი, ბ. შაქარიღაძე, წ.
მგაღობღიშვიღი, ს. ყანიღეღი, ა. თოღიძე, გ. საღლაღი, რაძე, კ. სავანიღეღიძე,
ი. მღიღიქსეღოვი, ვ. ღარიღმუღოვი, უ. კობაცვიძე, ა. გამყერიღიძე, ო. კო-
ბახიძე, უ. გრიგორიანი, კ. ქოღაღა და ა. შაცარიძე.

ამიბზეკოვის თვალწარის მომუშავენი: ა. კურიბანოვი, ს. ბუხირიშაღეღი,
ი. ოსშიღიღი, შ. სადიბოვი, შ. მურიღოვი, ა. აღეღკერიღიღი, ი. შირიშაღეღი
და მ. შარიღოვი.

სუნღუკიანიღის თვალწარის მომუშავენი გ. ანუთიანიღი, უ. სარიღანი,
ა. შასრიღანი, ა. აროშიანიღი, ღ. სადახიანიღი, გ. ანუშუანიღანი, შ. გაღო-
ანიღი, ვ. ყაშიანიღი, ს. დარიღიშვიღი, ღ. გვეორქიანიღი, ა. სავაკიანიღი,
ა. ვარიღსიანიღი, ბ. ანუსღაშიანიღი, ა. ბაღდასარიღანი, უ. ბაღდასარიღანი
და ვ. შარიღენი.

კარგი ორიგანიშაყიისათუის სიგვლებით დაჯიღოღებულ იქნენ თვალწარის
ღირიქსეღოვი შ. კანიღეღაკი, კ. კაშიანიღი და ა. ისკანიღეღოვი.

ამიერივეკასიის თვალწარღერი გაზაფხუღის ჩაცარიგბაში აქტიური
მონანიღოღისათუის და სუღქცაკეღბის ობიექტიური ღრმა აწალიშისათუის
დაჯიღოღენენ ორგკომიტეტის სიგვლებით კრიტიკოსები ღ. ჭაღარიღი, ა.
სადახანიანიღი და ბესო . ჟღენცი. ურინალი "საბჭოთა ხეღოენეღა" თვა-
ლწარღერი გაზაფხულთან დაკავშირიგბით გამოყო ღულადი პრიშიგბი და ათას
ათასი შანიღთთ დაჯიღოღებულ იქნენ ბ. ჟღენცი, ა. სადახიანიღი და ღ. ჭაღა-
რიღი. სუკვეთესო დიღოვიისათუის დაჯიღოღებულ იქნა აგრიღთეღი დრამა-

ფურცელი 3. ბუაჩიძე.

სომხეთის, აზერბაიჯანის და საქართველოს თვალწინაშე სა-
ბოლოდობაში დააჯილდოვა თვალწინაშე გაბაფხულის მონაწილეები შე-
მოქმედებითი მკვლევებით ქ. მოსკოვში. თვითვე რესპუბლიკიდან
ორ-ორი მონაწილე.

საქართველოს თვავრადური სამოგადროების

საქმიანობა 1957 წლის მეორე კვარტალში

მეორე კვარტალში ჩავრჩებულ ღონისძიებათა შორის ყველაზე მნიშვნე-
 ლიანი იყო დიდი ქართველი მსახიობის დედო მესხიშვილის დაბადებიდან
 100 წლის იუბილეს აღნიშვნა და აგრეთვე ახალგაზრდობის შესვრვალის
 მზადებასთან დაკავშირებით საქართველოს მთელ რივ რაიონებში კულტურის
 სახლებთან არსებულ თვითმოქმედი წიგნებისადმი შემოქმედებით და შე-
 მოქმედი დახმარების ვანუვა.

დედო მესხიშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავის აღსანიშნავი
 საიუბილეო საღამო საქართველოს თვავრადურმა სამოგადროებამ და საქ. კულ-
 ტურის სამინისტრომ მოაწყო 1957 წლის 24 ივნისს მ. თალიაშვილის სა-
 ბელობის ოპერისა და ბაღეციის სახეღმნიყო თვავრში.

საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა სსრ კავშირის სახალხო არცის-
 ცმა ამბ. აკ. ვახაძემ. დედო მესხიშვილის ყბოვრებისა და შემოქმედებლის
 შესახებ მოხსენება წაიკითხა ბელოვების დამსახ. მოღვაწემ, პრყო. აკ.
 თალიაშვილმა. საღამომე მოგონებებით გამოვლიდნენ პოეტიკ- აკად. ი. ვრიშაშ-
 ვილი და რესპ. საბ. არცისცი პ. ფინანჯიშვილი.

განდა ამისა საქ. თვავრადურმა სამოგადროებამ ბელოვების მუშაკ-
 თა სახეღი მოაწყო სპეციადური საშვეწიერიო სესიო, მიძღვნილი დედო მეს-
 ხიშვილის ყბოვრებისა და შემოქმედებისადმი.

სესიო შესავალი სიტყვით გახსნა საქ. თვავრადური სამოგადრო-
 ბის თავმჯდომარემ, რესპ. საბ. არცისციმა შალვა დედინაშა. სესიომე წა-
 კითხული იქნა შემდეგი მოხსენებები. 1. " დედო მესხიშვილის აქციონრული
 შემოქმედება" - მომხს. აღ. ბურთოკაშვილი, 2. " დედო მესხიშვილის

პორტრეტები" - მომხსენებელი აკ. ვასაძე, 3. "ღერო მესხიშვილის რე-
 ვიუსი" - მომხსენებელი აკ. ფალავაძე, 4. "ღერო მესხიშვილის წერი-
 ლები" - მომხს. ნ. შვანგირაძე, 5. ღერო მესხიშვილი 1905 წლის რე-
 ვოლუციის დროს" - მომხს. გ. ბუხნიკაშვილი და ნ. ღერო მესხიშვილი
 რუსულ სყენამე" - მომხს. დ. ყურაშვილი.

სენია ვანმეორეხული იქნა ავრეთვე ქუთაისში სადაც წაკითხულ
 იქნა შემდეგი მოხსენებები: 1. "დ. მესხიშვილის პორტრეტები" - მომ-
 ხსენებელი აკ. ვასაძე, 2. "დ. მესხიშვილის მუშაობა ახალგაზრდო-
 ბასთან" - მომხსენებელი ი. ვრიშაშვილი, 3. "დ. მესხიშვილის აქტიო-
 რული შემოქმედება" - მომხსენებელი ად. ბურთოკაშვილი, 4. "დ. მეს-
 ხიშვილი რევოლუციის", მომხსენებელი აკ. ფალავაძე, 5. დ. მესხიშვი-
 ლი 1905 წლის რევოლუციის დროს" - მომხსენებელი ნ. ვაძიაშვილი,
 6. "დ. მესხიშვილი და ქუთაისის თეატრი" - მომხსენებელი მიხ.
 ლუსკია და 7. "ღერო მესხიშვილის მუშაობა მსახიობთან" - მომხსენე-
 ბელი პ. ფრანკოშვილი და თელავის ჩაიონის სოფ. რუსპირში - დ. მეს-
 ხიშვილის მშობლიურ სოფელში, სადაც ავრეთვე წაკითხულ იქნა შემდეგი
 მოხსენებები: 1. "დ. მესხიშვილის პორტრეტები" - მომხს. აკ. ვასაძე,
 2. "დ. მესხიშვილის აქტიორული შემოქმედება" - მომხსენებელი ად.
 ბურთოკაშვილი, 3. "დ. მესხიშვილის მუშაობა ახალგაზრდობასთან" -
 მომხსენებელი ი. ვრიშაშვილი და 4. "დ. მესხიშვილი 1905 წლის რე-
 ვოლუციის პერიოდში". მომხსენებელი მიხ. ვიქიშვილი.

სოფ. რუსპირში მესხიშვილის ყხოვრებისა და მოღვაწეობის შესა-
 ხებ სანიტუარული მოვლენებშით გამოვიდნენ თელავში მყოფი რედაქ-
 ტორული და დარი აბელიშვილი.

დასახურე ერთხმად იქნა ამონებებური წინადადება იმის შესახებ, რომ სოფ. რუისპირის კულტურის სახელ-ენოვს დადო მესხიშვილის სახელი.

ამავე დროს სამოგადროებაზე ბათუმის, ფოთის, მახანაძის, ბესლაფონის, სოხუმის, ყბაჯიას, გეგეჭკორის, ამბროლაურის, ონის, ყაგურის, ღენცხის, მესტის, ნურეკიძის, მუგდის, გორის, სვალენის, ბორჯომის, ხაშურის, ხუჩაძის, საგანჯაოს, გურჯაანის, ვერის-ყბის, თერაპის, ყვარლის, დუშეთის, ყამბევის, ბორჯომის, რუსთავის, სიღნაღის, წითლენყარის, დაგოდების, რაიონების კულტურის სახლებში ჩაატარა მოხსენებები დადო მესხიშვილის ყბოვრებისა და შიშოქმედების შესახებ, მოხსენებები წაიკითხეს თვარქმყოდებმა ალ. შალვაშვილმა, ჟ. იაშვილმა, ე. ვრიგორიამ, ვ. ბანაძემ, მ. კიკვიძემ, ეთ. დავითიამ, ვ. ლომაძემ, ვ. ჩინჩილაძემ, მსახიობმა ალ. ვაჩივილაძემ, ე. ლომთათქემ და სხვ.

ასეთივე მოხსენებები ჩატარდა თბილისის დაბრიკა-ქარხნების დასხვა წარმოება დაწესებულებებში- საბბანკის რესპ. კანტონაში, 26 კომისიის ქარხანაში, ორჯონიკიძის საბ. ქარხანაში, კირკურის საბ. ქარხანაში, ბეჭდვითი-სიყვრის კომბინატში, სვალენის საბ. ორქვლმაჯალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხანაში, საორქვლმაჯალ დეპოში, პიონერთა საბ-ლებში, 11 თამბაქოს დაბრიკაში, მე-171 საშუალო სკოლაში, თოვლ-ყონკოგრაფიაში, მე-2 სვამბაში, პიონერთა სასახლეში და სხვ. სადაც მოხსენებები წაიკითხეს ავ. ფალავამ, რ. ქორქიამ, ნ. შვანგორიამ, ვ. ნინიძემ, ^{შალვა} დადონმა, კ. ვანერელიამ ელ. შაფათავამ, ქ. ყვსკიამ და სხვ.

~~შიშოქმედებითი სალაშობის ყკვირდან-საქართველოს თვარქვლმა~~

სამოგადროებამ საღამოები მოუწყო ქართული თეატრის . შემდეგ მოღვა-
 ნეებს: ბათუმის თეატრის მსახიობს გ. დოღნაძეს / ბათუმში / შესა-
 ვალი სილყვა შაღვა დარღანისა, მომხსენებელი აკ. შონია, თოქონების
 ქართული თეატრის მსახიობს ე. ყტიციშვილს, შესავალი სილყვა გ. მი-
 ქელაძეს, მომხსენებელი რ. ქონქია, გ. მომყმელიძეს / თოთში / შესა-
 ვალი სილყვა - ს. კადანდარიძისა, მომხსენებელი პ. ნაყვიშვილი,
 გ. ვინსთაგის საბ. ვონის თეატრის მსახიობს - ვრ. ანაქელიძეს / ვონ-
 ში / შესავალი სილყვა - ვ. ნავროშაშვილისა, მომხსენებელი ალ. ბურ-
 ძიშაშვილი, ვ. კობერს შესავალი სილყვა დ. ჩხვიძისა მომხსენებელი
 ს. გენსაშია, შესხიშვილის საბ. . ქუთაისის თეატრის მსახიობს ნი-
 ნო ნინაშვილს / ქუთაისში / შესავალი სილყვა შაღვა დარღანისა, მო-
 მხსენებელი ნ. ვოძიაშვილი. რუსთაველის საბ. თეატრის სყენის მუშაკე-
 ბის აპ, გამყრელიძისა / ვინიშონი / ა. ჩანჩაღაშვილისა. შესავალი
 სილყვა - პ. კანდელაკისა მომხსენებელი ნ. კინავიშვილი, ჭიათურის
 თეატრის სყენის ძველი მუშაკის ვლენე კეკელიძისა / ჭიათურაში / შე-
 სავალი სილყვა - ვ. მუკაკიძისა, მომხს. პ. თინგვიშვილი. და სხვ.

სამოგადროებამ საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროსთან
 ერთად ჩაატარა აგრეთვე სსრ კავშირის სახარბო ანტისტრუბის ვ. ანჯა-
 ფანიძისა და ხანდრო ნინაშვილისა და აგრეთვე რესპუბლიკის სახარბო
 ანტისტრუბის გ. კუპრაშვილის იუბილეები.

ვინიკო ანჯაფანიძის ყბოყრებისა და შემოქმედების შესახებ
 მომხსენებები ნაკითხულ იქნა ბათუმის თეატრში, ქუთაისში, მესტრატონ-
 ში, მონში, ამბროლაურში, საორთქლმავლო დეპოში, სყალინის საბ. ქარ-
 ხანაში, შაღლის თაბრიკაში, კირიკის ქარხანაში, 26 კომისიების ქარ-
 ხანაში და სხვ.

მოსხენებები წაკითხეს ს. ვაჩნაძემ, კ. ვანერგლიამ, ღ. გრიგორიამ, ნ. კვეციშვილმა და სხვ.

ამავე დროს ხანდრო ინაშვილის ყბოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ, მოსხენებები იქნა წაკითხული თბილისის საერთაშორისო დეპოში, სტალინის სახელობის ქარხანაში, ფოტო-ცინკოგრაფიაში, პირველ სტამბაში, მინერალური წყიდების ინსტიტუტში და სხვ. აღნიშნული მოსხენებები წაკითხეს - თეატრმსახურებმა ღ. გრიგორიამ, შ. საღურვაძემ, ღ. ლომთათიძემ, ნ. კვეციშვილმა და სხვ.

ასეთივე მოსხენებები იქნა წაკითხული გ. კუპჩაშვილის ყბოვრებისა და შემოქმედებამდე - ზეჭდეთ-სიცვეობს კომბინა-ცში, შოკოლადის ფაბრიკაში, მადის ფაბრიკაში, კულტსაგანმანათ-ლებლო ხასნაჯღებელში, ყუბაშინის კულტურის სახლში და სხვ. მოსხენებები წაკითხეს ღ. კოპლაძემ, ღ. გრიგორიამ, ნ. კვეციშვილმა, კ. ვანერგლიამ და სხვ.

საქართველოს თეატრალურმა საზოგადოებამ ახალგაზრდობის ფეს-ტურდალთან დაკავშირებით საქ. აღკვ. მ. კ-ის თხოვნით შემოქმედებო-თი და მეთოდური მომსახურება გაუწია შემდეგი რაიონებისა და სოფ-ლების კულტურის სახლებთან და კრებებთან არსებულ თვითმოქმედ წიგნებს: ახალქალაქისა და მისი სოფლის ვარჯაში, ბოგდანოვკისა და მისი სოფლის წაღკისა და მისი სოფლის აიამმანში, ყამბეგის რაიონის, მესტაქონის და მისი სოფლის არჯეთის, ცყიბურის, ონის, ამბროლაურის, ახალყიხის და სხვა.

მოსხენება თემაზე: "ქართული თეატრის განვითარების გზები" წაკითხულ იქნა - სობუშის პედაგოგიკის ინსტიტუტში, ქუთაისის კულტურის

საბღმთო, ყბაკიასა და ძველ სენაკში და ბათუმის თეატრში. მომ-
ბსენებელი მალეა დადიანი. მოხსენება თემაზე "თანამედროვე ქარ-
თული დრამატურგია" - ავეჯის ქარხანაში, სამარჯო ღვინოების ქა-
რხანაში, არტელ "წითელ ოქრომბერში", ყველაშირის კულტურის სა-
ბღმთო და სხვ. მომბ. დ. დოლონაძე. მოხსენება თემაზე: "სპექტაკ-
ლის განათების ცენტრია" / მოსკოველი რეჟისორი / და სხვ.

ამავე პერიოდში სამოგადროების ხანით მივლინებული იქნა

F 2059

შემოქმედებითი ბრიგადები ^{ქართულის} მახანაძისა, ფათისა და მუგ-
დის თეატრებში.

ამავე დროს თეატრალურმა სამოგადროებამ მომსახურება გაუწი-
ა. გაბარის სახელმძის კინოვაბადის შრომის წითელი დროშის ორდ-
ენისანი ამერიკაიანის სახელმწიფო თეატრის, რომელიც თბილისს ვნ-
კია სავასტროლო. სამოგადროების სამეცნიერო შემოქმედებითი ვან-
ყოლიების ვამგემ ამბ. ვ. ვივიმყინელმა ნახა თეატრის ოთხი სპექ-
ტაკლი ნ. ^{პიქტიკოს} ~~პიქტიკოს~~ "თავის ქალი", სამეფ ვურჯინის "ჰანსად
და შინინი" და თანამედროვე თემაზე დანერგილი პიესები", "ზა-
პანი" და "სიდედრი" და აღნიშნული სპექტაკლების შესახებ მოხ-
სენება ნაკითხა თეატრის დასში.

ვერიკო ანჯაფარიძე

ვერიკო ანჯაფარიძე იმ ბუნებრივ მსახიობთა რიგებს ეკუთვნის, რომელთა სიყვარული თაობიდან თაობას გადაეცემა. ასეთ მოღვაწეთა საბჭოეო ხალხის გულში მანად რჩება.

უკვდავების ძეგლი დაიგვა ვერიკოშ თეატრალურ ხელოვნებაში. დაიგვა იმიჯში, რომ ზვი არის განუყოფელი კვლითი, უნაინაინეს მანგანოვა გოფი, გულშიმცხადი, უნებათაღვლით აღსაესე, მბაკვარი დელოპალი კლეშაფრა, ჩვენი მბეჭალა, მბეჭინანი, მბეჭამბე. მან პირველი აიღვანა დიდი სისადაუთ სრულქმნილი გინაფრეხ "უფიქრავ, უფიქრავ" - " ყოფნა არ ყოფნის" შონლოგის სიძლიერეშე. იგი ერთ-ნაინაინე ძლიერად განასახიერებს, როგორც ვშააბნეულ, სასონარკუეთი ქალებს, ასევე ქართველი დედის რუსუდანის და ჯაჟანას დამამ და ნა-რუშელი საბეებს.

ვერიკო ანჯაფარიძე დაიღბადა ქუთაისში, მისი მამა ივლიანე გრივლინი-ძე ეკუთვნოდა იმ საუყბოთ პედაგას, რომლებ^{დაც} წარსულში ქუთაისის ინტელიგენციის ყბოვრებაში განსაკუთრებული როლი ითამაშა. დედა - მანიამ გორგის ასული, შთამამავალი განთქმული მესხების ოჯახისა, რომელიმაც ვარდა სწვა სამოვადო მოღვაწეებისა, ორი მეცადე თვალ-საიონი არცისცი მისყა ქვეყანას: კოფე მესხი და უფემიო მესხი. თუთონ მანიამი სყენისმოყვანიე იყო და რომ ამ გმას აქციურად ვაპყლოდა, უთუოდ ისიყ ჩვენი სყენის ფრთი მშვენებათაგანი იქნებოდა.

ვერიკო პაფარაობიდანვე გაფრეებული იყო თეატრით. " არ მახსოვს - იგონებს იგი - ჩემი ყბოვრების ისეთი პერიოდი, როდესაც ვფრეებული არ ვყოფილიყავი თეატრით".

პეტროს ვერიკოს, როდესაც ათი წელი შეუსრულდა ამ დღის აღზნა-
 ნადავ თვალწინ წასვლა კოხოვა. ამ ხალაშის ქუთაისის თვალწინ სყენა-
 მუ შან პინჯელი ნახა აღექსანდრე იმედაშვილი ოჯახის წევრის ჩორში. ეს იყო
 ვერიკოსათვის ხელკონტრის სიძლიერის პინჯელი ყველაზე ძლიერი შთაბე-
 ჭვილება. " ახლაც მახსოვს, - ივანეშვიტ ვერიკოს, - რა ძლიერ ვანუიყვიდი
 მის თამაშს, რამდენი ყრებილი დამიღვრია, რა პინჯელში კვდებოდა და
 მხოლოდ მაშინ ვთანხმდებოდი სახელში წასვლას, როდესაც მაჩვენებდნენ
 მას ყოყმანსა და უხეობებს. აღექსანდრე იმედაშვილი იყო ვერიკოსათვის
 ის პინჯელი თვალწინაური შთაბეჭვილება, რომელიც დააწყვედა და დაწ-
 ნებდა, რომ თვალწინ უკეთესი არაფერი არ არსებობს. ეს იყო მეცად ძლი-
 რი შთაბეჭვილება, რომელიც წარმართა ვერიკოს ყხოვრებისა და მოღვა-
 ნეობის შემდგომი გზა.

წმინდა ნიწის სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ვერიკოს
 მიემგზავნება მოსკოვში. ეს იყო 1916 წელი და ჩვენ ვხედავთ ვერიკოს
 მოსკოვში, რუსული თვალწინაური ცნარეობების შემქმნელი მყინვ თვალწინ
 კვებებს შორის. იმ დროს ამ თვალწინ რეჟისორობდა აიკაროვი. ეს იყო
 სიმბოლიზმის ბაცონობის უპოქა. აღნიშნული რეჟისორული მიმდინა-
 რეობა მაშინ "მოდური" მიმართულება იყო.

მოსკოვის თვალწინ მომავალ მსახიობისათვის საუკეთესო ხეობას
 წარმოადგენდა. აქ ხეობა იგი პინჯელი სუშობათვილი-იუჟინს, აქ
 ხეობა მას ბენიკინება ენახა ცურგენევის პინჯელში კარლოვი, რომელიც
 შემდეგში მისი დიდი მეგობარი ვახდა.

ოქტომბრის რევოლუციას ვერიკოს მოსკოვში შეხვდა. სწავლა შეწყდა
 და იგი დაბრუნდა საქართველოში. პინჯელი ხანებში მას ვხედავთ ქუთაის-
 ში, ხოლო 1918 წელს. მან თბილისს მიამუნა.

1919 წელი. ჯაბაძეების სტუდია. ოპერის თეატრი. ვერნიკოს პირველი

დებოდა. ამ სპექტაკლებში, რომ ვარკვეული წარმოდგენა შეგვექმნას, სა-
 კმაშა ვაუთხსენოთ სოსო გრიშაშვილის აღწერილობითი შთაბეჭდილება.
 "ოპერის ვერნიკოსი ქალის იაშას ჩოქის ასრულებს. ჩა შეხანიშნავი იყო!
 მან პირველ გამოხედვისთანავე მოაქადაგა მყურებელი. მან პირველი გა-
 მოხედვისთანავე დაიმკვიდრა მალარი მსახიობის სახელი. შეუძლებელია მი-
 სი ნაკეთვანი სხეულის აღწერა. ერთი სიტყვით, ვერნიკოსი იმ საღამოს
 ბესიკ ვაშაშვილის დექსის "ცანო ცაფანოს" განსახიფრება იყო. ახლა
 ბასილი თითქოს ნიადაგ ფოთლები შეაშრიდა. ეგახ ეს ვერნიკოსი ახელი,
 ეგახ ჩოქორე თიღი ქანდაკება და სათნისს / მ. ჭაბურღიძის / ასე მი-
 მართავს - "შე შენ არ მიყვარხარ, სათნი, / მაგნამ თითქოს შეწყვიტა
 თავისივე სიტყვისა ხელად მოწინააღმდეგება და აღერსოვ გამოასწორებს თა-
 ვის თქმულს / - "არა, შე შენ მიყვარხარ"... გამოაბიძგი სათნი? ღმე-
 რთებმა შე ამირჩიეს მსბუერპლად... შე უნდა შევნირო ჩემი თავი ნი-
 ცისს!"

იანუშა- ვერნიკოსი მუცად ძლიერი იყო. ამის უწყუარი საბუთად ისიც
 ვაუთყვამ, თუ ვიტყვით, რომ 40 წლის წინ და ისიც მხოლოდ ერთხელ წარ-
 მოგვინიდა. ამა სპექტაკლის ვებამ ვერი იბსენებენ განსაკუთრებული ურყოლ-
 ვის და ვანყფის ვარეშე. მისი მყურებლები.

ამის შემდეგ, უკვე თეატრში მუშაობისას, რეპერტუარი მოცანად-
 ბად ხელს უწყობდა ვერნიკოსის მისი თავისებურების დაყვასა და ვანმეკი-
 ყებაში. ივეთის სახემ საბოლოოდ ვაჩვენა ^{მისი აქტიუა.} იმეკათი და ორგანული შეი-
 ნემა მოხდა სპექტაკლის და ვერნიკოსი ანჯაფარიძის მოცვევლებასა და მო-
 ძინობას შორის. ამა სახის ვარდა ვერნიკოსი არც ერთი სახე რომ არ შეეჭ-
 მნა, მისე სრული უძლებით დაიმკვიდრებდა- არა მხოლოდ ქალაქი მსა-

ბოძის სახელს, ანაშვიდ მსოფლიო მსახიობის სახელს.

" ურიდელ აკოსტა" კოფე მანჯანიშვიდმა შექმნა ქუთაისში და იქი-
დან ჩამოიყვანა თბილისში. ჩამოიყვანა იმიჯში, რომ სოსო ვრიშაშვილის
თქმისა არ იყოს, თბილისელი მათყურებელი ვაფგოვებინა. ძნელია ამ სპექტ-
აკლის წარმოდგენა ვერსიოს ვარდში და პირიქით.

ვაუხსენოთ ჩაბინის საბარგო წყველის ხყვნა.

ფე-ხანგოსი პიუხავს და წყველის ურიდელს. მას ყველანი სტოფ-
ბენ, ვანში ეგას ივლითყ. ეგას სრულიად ღონედაყლილი, ვაფოთრებულნი,
მოყვხილი, თავდახრილი - ჩაბინის სიყვევების ყოველი აბზაყის დროს
ვერიკოს თავი თანდათან ძირს იხრება, თოთქმის იაყვამდე. ჩაბინი ვულ-
ყივად ვანავრძობს: " ვერი ვიკვებ ვერიყერი ქალისავან მხურვალე აღინისი".
ამ სიყვევების ვავონებოსას ივლით- ვერიკოს, რომიყ ვულკანი აღმო-
ხრება შეძახილი: " სყყუი, ჩაბინო!" ამ სიყვევებით ივი სტოფებ თა-
ვის წრეს და ურიდელსავენ მიიწევს.

წაკყვანა

ახე ბრწყინვალედ მსახიობმა მთელი სპექტაკლი, რომელხდეყ მას
წამება და ბოლოს სიკვდილი მოვლოდა მბოლოდ. ეს იყო მსახიობის დიდი
ვამანჯვება, ანგისყვლომის აპოგევა, მის ვულში სიყვარული ხეიშობდა.
" ვისაყ აქვს ძალი და ნებოსყოა, ის მთელ ქვეყანას დაიშორილივს".
ამ თქმას ვერიკო დიდი ჩნმენით წარმოთქვამდა. ეს ის სპექტაკლი იყო,
რომელმაც მათყურებელი თვალჩაღერი ხელოვნების სყვად აქყიო.

ვერიკო ანჯათარძის მიერი ვამოძვინილ ბრწყინვალე სახედა შო-
რის არის მანჯარისყ ვოყიფ. ამ ბანაღერი მელეჩამიდან ვერიკომ შეს-
ძლო შექმნა მომხიბლავი პოემა სიყვარულისა და სიკვდილის შეხახებ.
ვისაყ უნახავს ეს სპექტაკლი, ჩა დაავიწყებს სყვნას- სიყვა-

რეღის აბხნიხას. იმდენად ძლიერად, დამამად **აღუიძებს წიგნელ სიყვარულს** რეღი ამ მოსკოვ ქალში, რომ ვერსიკო- მანგარიცხა სახეზე ბელს აიჭარებს და ის ბედება კვდშიამოსილი და მოწყბუი, უბინო ქალწული, რომელმაც გა- ნიყარა პირველი ცნობილი.

თუ გნებავთ სყენა ანიმანის მამასთან. და ბოლოს მისი სიკვდილი! ანა, ეს სყენა ვანუშეორებელია. ცყუილად ანი თქმულა, რომ ვერსიკო შესა- ნიშნავად კვდება. სყენამე.

იავშია, ივდითი, მანგარიცხა... და ბოლოს შებნია-ვერსიკო უბუნა. დაჩბაისელი, ოდნავ ნელიში მოხრილი, ჯობზე დაყრდნობილი, ქალბრამოსილი ქალი. " ვერსიკო ანჯაფარიძემ ითამაშა კეთილი ბებლის როლი და ამით მეორე ვამაფბული დაიყენა ქართულ სყენამე" / ოთარ გვამყ, " ვერსიკო ანჯაფარიძე", ჯამომყ. " ხელმუნება", გვ....., 1957 წ./ უკეთ თქმა აღარ შეიძლება. ანის ბოლზე ისეთი ძლიერი შთაბეჭდილება, რომელიც და- გომონებს, დაჯამუნჯებს და მით უფრო ანალიზის ვაკეთების საშუალებას აღარ ვაძლევა. ვანა შეიძლება კიდევ შევიჩვებს უნარი ანალიზისა, როდეს- ხაც ისმენ ბებნია-ვერსიკოს ამ სიყვყვებს: "შიგ იანაში ჩაჰყავი შენი ბინ- ძური ხელი"... ან თუ გნებავთ " მე მავდენს ერთ ყრემლში მოგყე- ბენ!"...

ვერსიკო ანჯაფარიძის დამსახურება ამით ანი აშოიწურება. იგი ნი- ჭიერი ჩევისორია და ჩვენს მაცურებელი ანა ფრთხელ დამცებანა მის მიერი ნიჭიერად დადგმულ სპეჭეაკლებით, რომლებიც ვამოჩინევიან სპეჭე- ყაკლის სწორი ვამაშრებით და ანსამბლერობით. დიდი მისი დამსახურება ქართული კინოსა და ესტრადის წინამე. მისი ყოველი როლი, სიყვყა ბიბლავს და ^{ვებს} აცყვყ მაცურებელს ვერსიკო ანჯაფარიძის სახით ჩვენს თვალის ყავს მაღალნიჭიერი, დიდი ცნადიყიისა და ვაქანებნის ხარევიანი.

სწორეთ ამ ჭეშმარიტი ხელოვნების სანიღბარია ის, რომ მთავრო-
ბამ და თვავრადღისმა სანოჯაროებრიობამ წვდს ვფრიკო ანჯაფანიძეს
სასყენო მოღვაწეობის სი შიღსა და დაბადებდინან 50 წლისაღვის .
აღსანიშნავი
ეს ბიღე ვაუშაიბა, რომეღოყ აღსავსე იყო სითბოთი, სოყვანიღლი და შად-
ლიღინების ვრძნობით ქანიღული საბჭოთა სყენის სახელოვანო მოღვაწი-
სადში.

ხანძრო ინაშვილის იუბილე

30 მაისს მადრიდის ფაქობის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სა-
ბელმნიოთ თეატრში გაიმართა სსრკ სახალხო არტისტების ხანძრო ინაშვი-
ლის დაბადების 70 და სასყენო და პედაგოგიური მოღვაწეობის
50 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო.

საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა ბელოვების დამსახურებულმა
მოღვაწემ, პროფესორმა იონა ცუცუიაძემ. საბჭოთა სოპრო ბელოვების
ქირსეული ნაიმობადგენლის შემოქმედების შესახებ მოხსენება ნაიკოთა
თან გააძემა. იუბილანს მისახარებელი სიტყვებით მიმართეს საქ. სსრ
მეცნიერებათა აკადემიის წევრ~~ნი~~ — კონსტანტინემა ქ. ლომთათძემ,
თბილისის სახელმნიოთ კონსერვატორიის პროფესორმა გ. ჩხევიძემ, რესპე-
სახალხო არტისტმა ბ. კრავიშვილმა. პროფესორმა პ. ხუჭუაძემ, საქართვე-
ლის საბჭოთა მწერლებისა და საქ. თეატრალური სამოგავროების სახელით
ლექსი ნაიკოთა დამადაცურებმა ს. მანშიაშვილმა, რუსთაველის სახელ-
ბის თეატრის კოლექტივის სახელით სსრკ სახალხო არტისტ . აკ. ვასა-
ძე^{ის} და ხანჯანიშვილის^{ის} სახ. თეატრის კოლექტივისაგან დირექტორი ი. გვინ-
ჩიძემ და სახ. არტ. პ. კობახიძემ. მისარმებებით გამოვიდნენ ინაშვი-
ლის მანსაველებლის მეუღლე ნინო ჩიბინაძე, თეატრალური ინსტრუქტორი
სახელით პროფესორი აკაკი ფაღავეა. მხატვრული კავშირის სახელით ბე-
ლოვების დამსახურებელი მოღვაწე კ. სანაძე, ვინობოვების სახელობის
თეატრის სახელით საქ. დამსახურებელი არტისტ ი. რუსინოვი, საქ.
სსრ კულტურის სამინისტროს ბელოვების საქმეთა სამმართველოს უფროსი
გ. კუპჩაძე, თბილისის მუსიკალური სკოლებისა და მანსაველებების სა-
ხელით ვ. სვანიძე, საქ. ფილანომონიდან მსახიობი ნ. მუდგენიძე. აგ-
რეავე ქვირფას მანსაველებელს მიესალმნენ მისი აღმზრდელი ახალგაზრდებები.

მილსუვეების შემდეგ იუბილანთა გრძნობიერი სიღყვით მიმართა
დამსწრე საზოგადოებას, ამხანაგებს, დანებისებულებებს, რომ-
მელთაჲ მონანიღობა მიიღეს იუბილეში და მადლობა გადაუხადა
კომუნისტური პარტიასა და ხელისუფლებას ეგზომ დიდი ყურადღე-
ბისათვის. დასასრულ ვაიმართა დიდი კონცერტი, რომელშიაჲ მონ-
ანიღობა მიიღეს თბილისის თეატრების ფილარმონიის ნამ-
ყვანმა შემოქმედებოთმა ძალებმა.

გოგუცა კუპრაშვილი

საბავშვო თეატრი ოქტომბრის რევოლუციის პინშომა-საბჭოთა ეპოქაში აღიზარდა და დაოსტადება ბავშვთა როლები შექმნილნი მრავალი ნიჭიერი მსახიობი.

საბჭოთა საბავშვო თეატრის გამორჩენილ მსახიობთა შორის ერთ-ერთი საპატიო ადგილი უჭირავს მალაქნიჭიერი ბედოვანს, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს გ. კუპრაშვილს.

გ. კუპრაშვილმა მდიდარი შემოქმედებითი გზა გაიარა და წორით მაცურებლის უსამღერო სიყვარული დაიშახურა.

წინა | გოგუცა | ნიკოლოზის ასული კუპრაშვილი დაიბადდა 1908 წლის 15 მარტს, სოფ. ყაგერში | ღვინვეთის მანჩაში/.

პატარა გოგუცამ პირველდაწყებითი განათლება ყაგერში მიიღო დედის უშუალო ხელმძღვანელობით, შემდეგ იგი მშობლებმა ქუთაისში ე.წ. სინათლის სკოლაში მიიზარეს.

პირველად გ. კუპრაშვილი სცენაზე გამოცვანა რეჟისორმა აკაკი ფალავამ, ქ. ქუთაისში, 1911 წელს გამართულ ეკ. გაბაშვილის მოღვაწეობის 40 წლისთავის აღსანიშნავ დღიანზე.

ამის შემდეგ გ. კუპრაშვილი ხშირად გამოყავდათ სხვადასხვა საბავშვო დილა-სალამოზე. მას მონაწილეობა მიუღია ი. ჭავჭავაძის, ირ. ედემშვილის, შოთ მღვიმელისა და სხვათა საპატრიარქოლო გამართულ დილა-სალამოში და ყოველთვის აღტაცებაში მოუყვანდა მსყრებელი.

მაგრიძე

ანსუ ბაგაშვილის მშობლებს და ანსუ აკაკი ფალავას, რომელსაც ვ. კუპჩაშვილი თავის პირველ მასწავლებლებს უძახის, არ შეეძლო წარმოედგინათ, რომ ეს ვოკონა ასეთი თვალსაჩინო და ყველსათვის საყვარელი მსახიობი დადგებოდა.

მონაფუძის დროს, ვ. კუპჩაშვილი ხშირად მოწაწილდებოდა საბავშვო წარმოდგენებში. ერთხელ, რომელსაც ვოკონა მეოთხე კლასის მოსწავლე იყო, ითამაშა ბიჭის როლი პიესაში "ყვავილთა შორის", რომელიც წარმადგებოთ იქნა მის მიერ განხორციელებული.

გადიოდა წლები... სყენისადმი სიყვარული თანდათან ძლიერდებოდა ვ. კუპჩაშვილის გულში. საშუალო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ მუდამ მოჩივრება შეიქმნა, მშობლებს სურვილის წინააღმდეგ მათემატიკური დაკუთმების ნაცვლად თეატრალური განათლების მიღება ვადანწყვილა და ყველსაგან ფარულად შევიდა კონსერვატორიასთან ანსუბულ დრამატულ დაკუთმებში, რომელსაც აკ. ფშავეა ხელმძღვანელობდა.

3. მარჯანიშვილის მახვილ თვალს არ გამოეპარა ეს ნიჭიერი სტუდენტი და ჯერ კიდევ სასწავლებლის დამთავრებამდე მისუა მას მანჯი მსახურის საკმაო დიდი როლი რუსთაველის სახელობის თეატრის სპექტაკლში "მზეთამზე".

სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ვ. კუპჩაშვილი ჯერ რუსთაველის თეატრში იყო მსახიობად, შემდეგ მუშათა თეატრში, ხოლო 1928 წლიდან, დღიდან მომარე მაცურებელთა თეატრის დაარსებისა, იგი დღემდე პირნათლად ემსახურება თავის საყვარელ საქმეს საბავშვო თეატრს.

გ. კუპჩაშვილი თანაბარი პასუხისმგებლობითა და ინტეგრაცია
 ეკიდება ყოველგვარ ჩრებს. მიზანს ან ანსებობენ დიდი და პა-
 ტრია, მნიშვნელოვანი და უმნიშვნელო ჩრებები. გ. კუპჩაშვილი
 ჩრებს ასრულებს მლაპრობში, რეაღიხურ პიესებში, ანსახიგრებს
 თანამედროვე ადამიანებისა და კლასიკური რეაღიხურის სახეებს
 და ყველა ამათმე მუშაობს ერთნაირი ვულგარეზობით, ერთნაირი
 გულისყურით.

აჩიან მსახიობები, ჩრებები ასრულებენ მხოლოდ ბიჭ-
 ბის ან მხოლოდ გოგონის ჩრებს. გ. კუპჩაშვილი კი იმ
 ენათ მსახიობთა ჩრებს ეკუთვნის, ჩრებები თანაბრად კარგად
 განსახიგრებენ ბავშვთა ჩრებსაც - გოგონა იქნება ეს თუ
 ბიჭი.

გ. კუპჩაშვილის ყველა წარმადების ჩამოთვლა ნიშნავს მის
 მიერ განსახიგრებელი თითქმის ყველა ჩრებს დასახელებას; რად-
 გან თითქმის ყოველი მათგანი, ვინა ძალიან მყინე გამონაკლი-
 სისა, ერთნაირად ძლიერად შთაბეჭდვად, ღრმად და მოთქმებით
 აჩის შესრულებელი.

უნე ახლოს იყნობს გ. კუპჩაშვილის შემოქმედებას, აჩ
 შვიძედა აჩ დავეთანბმის, ჩრე სახასიათო ჩრების შესრულე-
 ბაში ბადელი ძნელად მოქმედება საბავშვო თვარის სყენაზე.
 მაყრებლის შესხიგრებაში ღრმად აჩის აღბეჭდელი მის მიერ ვან-
 სახიგრებელი ვახუშტის, მიხის, გიქონის, ნუკას, ზოთესა და
 სხვათა სახეები.

აჩანაკლები პოპულარობით სარგებლობენ გ. კუპჩაშვილის
 მიერ განსახიგრებელი მინი ბიჭების ბაჭია /"მთის ბიჭები"/,

სიომკა / "იმანიშალი ბაეშეობისას"/, მანძაინი /" კაყი შავი, სა-
 თვალეფიოთ"/, აღიომა / "ხელიშა პეშკოვი"/, ვია /"ორი სპეყოარის-
 ყი" და სხვა.

გ. კუპრაშვილის მიერ ვანსახიერებური ბიჭები ყოველთვის
 გვხიბლავენ სახის დიდი შინაჯანი სისავსით, უშუალოდით, სიყვარ-
 ლის სიყვარულით, სიძინალოთ. გ. კუპრაშვილის მიერ გრძნობათა გა-
 მოვლინება ყოველთვის მოძიერია. მისთვის უცხოა ბაეშის "თამა-
 შის" ის ხერხები, რომლებსაც ხშირად მიმართავენ მსახიობი ქალები,
 რათა დაანამუხრონ შაყურებელი " მე ბიჭი ვარო". გ. კუპრაშვილი
 ბიჭების როლების ვანსახიერების ბრწყინვალე ოსტატად არის აღი-
 რებული. მაგრამ ეს სრულიდაც არ ნიშნავს, რომ გ. კუპრაშვილს
 მხოლოდ ბიჭების როლების ვანსახიერება ეხერხებოდა. ვინც იყნობს
 გ. კუპრაშვილს, ნათელია, რომ მსახიობი თანაბარი სიძლიერით ასრუ-
 ლებს ბიჭების, ვოვონებისა და ქალთა როლებს, ყოველთვის ღრმად
 ნეფება ვანსახიერებური გმინის ფსიქოლოგიას, ბუნებას. ერთნაირი
 ნიჭიერებითა და ოსტატობით ვანსახიერა მან ქალბატონი დიდ-
 დედი / " მებლავური და შევირიდი"/, ძიძა შექსპირის პიესიდან, ეშ-
 მაკი კატო /"ქაჯანა"/, ნებოერი მარინე-შვილი /"მამონის ბლაპარი"/
 ჭკვიანი და კეთილი ბევი /" აღმასის საბარეობი" / და სხვა ქა-
 თა სახეები.

გ. კუპრაშვილი მაღალი ოსტატობით, სიყვარულით და მონ-
 დომებით მუშაობს ეპიზოდური როლებზე. მსახიობმა ძალიან კარგად
 იყის, რომ ასეთი როლი გაყიღებით უფრო ფაქობ და მუშავებას, დედა-
 დების ხნორ შეჩივებასა და შესრულებით მაქსიმალური სისავსეს
 მოითხოვს.

განსაკუთრებული მსურველობა აჩინს საჭირო იმისათვის, რომ ერთ სურათში, სურ რამდენიმე წუთის განმავლობაში მსახიობმა შექმნას მანათლი, სიყვარული სავსე, შთამბეჭდავი სახე. და გ. კუპინაშვილი თითქმის ყოველთვის დიდის სრულყოფილებით ანსახივრებს ეპიზოდურ როლებს. ამის ნიმუშად სავსებით საკმარისია 4-5 როლის ვახსენებთ: როგორცაა ვახუშტი " ნაყარქვიკაში", ნუნია "კომბლეში", პაყარა მმართველი პიესაში "განდაცხება", მიხოს უსიყვარო როლი "სურამის ყობი"-ში და სხვა.

გ. კუპინაშვილის აქტიური შექმნილია ან ამოიღებდა მანათლიდან მისი თვალში მუშაობით. იგი სისურველად მონაწილეობს კონსერვებში, სადამ კარგა ხანია დაიშვებინა ესტრადის ერთ-ერთი საუკეთესო მსახიობის სახელი. ესტრადამ იგი ახრებს იუმორისტულ ფელეკონებს, კითხვობს საბჭოთა პოეზიის და ქართული და რუს კლასიკოსთა ლექსებს, მონაწილეობს სავსტრადო მინილაქსებში და უოდეზებში.

საქართველოს მრავალი კუთხის წარჩინებული გ. კუპინაშვილის სწორედ ესტრადამ მისი გამოსვლების შევსებით იყნობს.

მაგრამ არც ავად, არც ესტრადას ან მოულოდებო გ.კუპინაშვილისათვის ისეთი დართო პოპულარობა, როგორც იდრომ, რომელსაც იგი მრავალი წლის განმავლობაში განუწყვეტელი ვსახეობდა.

ვანდა დიდად ნაყოფიერი აქტიური შექმნილია, გ. კუპინაშვილი მრავალი წლის მანძილზე ეწევა აქტიურ სამოგადობრივ აღმშენებლობით მუშაობას და პიონირთა შორის ერთ-ერთ საუკეთესო მომუშავედ ითვლება.

იგი 1934 წლიდან 1942 წლამდე ხელმძღვანელობდა ს. ოჩოქანიძის სახელობის რაიონის პიონერთა კლუბთან არსებულ მხატვრული კოლხეის ქართულსა და რუსულ წიგნებს.

გ. კუპრაშვილს ქართველი მამულებლისათვის დღეს კარგად ყნობილი მსახიობები თამარ თეთრადი, დეილა აბაშიძე, კოცე მახარაძე, შერაზ თაბუკაშვილი, ახალჯამრდა მსახიობები ყოილა შუბლადი, დ. ჩხვიძე, ი. ცყავაძე და თეატრმყოფნი ნ. ურუშაძე, რომლებიც გ. კუპრაშვილის ყოფილი მოწაფეები არიან.

დღეს გ. კუპრაშვილი ხელმძღვანელობს მხატვრული კოლხის წინს ბავშვთა აღმზრდის რკინიგზმერთა სახლში.

თეატრალური ხელოვნებაში უანჯარო და თავდადებული შემოქმედებითი მოღვაწეობისათვის, საბჭოთა ხელისუფლებამ გ. კუპრაშვილს 1940 წელს მ. შანიჭა საქართველოს სსრ და მსახურებური მსახიობის საშალო წოდება. 1955 წლის მარტში კი საქართველოს სსრ სახალხო არტისტის წოდება.

თეატრალურმა სამოგვაროებამ გ. კუპრაშვილს ოჩოქანიძის გავმართა შემოქმედებითი საღამო / 1948 და 1950 წლებში /.

ეს შეხვედრები და საღამოები ყოველთვის აღსაყვანი იყო ხოთხოთი, სიყვარულთა და მადლიერების გრძნობით ქართველი საბჭოთა სყენის ვამოჩენილი მოღვაწისადმი

ბუნებრივობა და ემოციურობა სყენაზე

ბუნებრივობა და ემოციურობა...

არის თუ არა ამ ყნებათა შორის ის შინაგანი კავშირი, ურთიერთ-
 დაბოკიდებულება და ამასთანავე ერთგვარი წინააღმდეგობრიობაც,
 რომლის დასაფხვნად წარმოებულ ცდა მოგვაახლოვებდა ბოკიერით შემო-
 ქმედებით საკითხების გარკვევის შესაძლებლობას ^{თან} კვიძორ, სასყენო
 ხელმწიფებაში.

თეატრის ისტორიამ შემოგვიწინა მნავალთა შორის ორი მავა-
 ლითი. ჩვენს მიერ დასმული საკითხი ამ მავალითების გამოყოფას და
 მათ გარშემო ყალკე მსჯელობას მოითხოვს.

ამ მოსაზრების ვამო განხილვის ობიექტად აღებული გვაქვს
 დაუთთ ერისთავის "სამშობლო". კვიძორ, შიესის გმირის ღვან ხიმ-
 შიაშვილის სყენური საბე, უფრო მუსხად - ღვანისა და შაკ-აბაშის
 შეხვედრის ის ადგილი, როცა შაკის სამსახურზე ღვანი უარს ამბო-
 ბს და ჩამორთმეულ ხმალს უკან უბრუნებს.

სწორედ ამ სყენური მომენტის შედარება საკუთრივ დადო მე-
 სხიშვილისა და აღქსანდრე იმედაშვილის შესრულებაში დამაფიქრ-
 ბელია. წინასწარ შევნიშნავთ, ვასახელებთ რა ერთმანეთის გვერდით
 მესხიშვილისა და იმედაშვილის, ჩვენ არ ვადარებთ მათ როგორც მსა-
 ხიობებს, ^{ან} ვსაბღურავთ მათ ადგილებს თეატრის ისტორიაში. დადოსა და
 აღქსანდრე იმედაშვილის სახით ხსენებულ მავალითის მიხედვით აღე-
 ბული გვაქვს მხოლოდ და მხოლოდ სყენური სახის ინფრეპრეცაუიის
 ორი პრინციპი. გავიხსენოთ დასახელებულ სყენის ეს ადგილი:

შაჰი /ღევანს/ რადგანაც მავ ხმლის მომხარება ვგრე
 კანკადო ვყოფნია... ამოცომ ნებას გაძლეე აილო...
 და დასაჯიდლოვებლად ვნიშნავ ჩემს ახლო მხრებლად...
 იმედი მაქვს, ვგ ხმარი ვრთავლად შემსახურება.
ღევან- ბოროტს ვიხეი, დიდებულ შაჰო, მავრამ ხმლის
 აღება არ შემიძლიან.

შ ა ჰ ი - ჩაცომ?

ღევანი - /იღებს ხმარს/ იმოცომ, დიდებულ შაჰო,
 რომ... ეს ხმარი სულ სხვანაირად არის
 დაჩვეული... იგი სჭირს და მუსრავს მცერის,
 ითანავს დალუჟულ სამშობლოს... მხოლოდ თუ
 უზრძანეს თავისიანებზე ვადაშქრება, მაშინ
 დიდებულ შაჰო, მე კანკად ვიყნობ ჩემს
 ხმარს. იგი ამჯობინებს ჩემს ვულში ვადა-
 ცყდეს ვიღრე თავის მცერის ემსახუროს...
 მე და ჩემი ხმარი ქართველები ვახლავართ
 დიდებულ შაჰო /ვადაავებებს ხმარს/.

პიესის ეს ადვილი ვასაოყარი მეგავლეწას ახლენდა ქართველ მავუ-
 რებებზე. "სამშობლოს" დადგმისადმი მოძღვნილ უამრავ ნერილებში,
 ჩეყენბიებში დამსწრეთა მიერ დაუინებით ვანმეორებულ ყნობებსა თუ
 მოგონებებში ჩალაც დაუღევარ ძალით ვამოსჭვივის თითქოს და ყო-
 ყაბო ვლდებან ვრთნაინად მოვარენილ მევაჩივით ვამავრუებელი მავ-
 თქი საყოველთაო აღფრთოვანებლისა.

უჩიყხუ ისტორიულ ყნობების მიხედვით ისეთი შთაბეჭდილება იქმნებოდა თითქოს " სამშობლოს" არყ ერთ მონიგ ნარმოგვენამჲ არ დარჩენილა არყ ერთი მადყრებქლი, რომელსაყ ამ ადგილას საკუთარი ხელის გულეში ჭაშის ყყმით არ აყვკიებოის. მაგნამ საკმარისია სალი გონების თვალით შევხედოთ ბიშვიშვილის საქყვილს, რომ სხვა არაფერი, ღღამიანური მოქმედების ღლოკის სრულ უგულველყოფა დავინახოთ. ან რომინ უნდა ჩავთვალთ ღიგოკურად შეთქმულთა მეთაურის ისეთი ქყყვა რომელსაყ შედევად საქვეყნო საქმის, მთელი ერის დალუჰვა უნდა მოჰყვეს. სწორედ ამ ~~საღმა~~ ღლოკის გრძნობამ აღექსანდრე იმედაშვილის ჩოლისადმი სათანადო მიღვმამ უკანნახა. თავის მოგონებებში იმედაშვილმა დავუღყოფა ბიშვიშვილის მოქმედების საკუთარი ვასაღები:

" მესამე მოქმედებაში როყა ბიშვიშვილი შაჰს სამსახურნიშე უარს ყუბნება და ხმარს უბრუნებს, ყვეღანი ვინყ კი ბიშვიშვილს თამაჰობრენ, ამადად მიახეთქებენ ხოღმე ხმარს, რაყ ხარხში აღყაყყბას და ჭაშს ინყვედა. მე - კი შირიღობიანად უარი უთხარი და ხმარლი ყყბებთან დაურე. რა თქმა უნდა ამან ყფექცი არ მოახღინა და არყ ხარხს მოყწონა: იმედაშვილმა ხმარლი კი ხერიჩანად ვერი მიახეთქაო. რად მოვიქყყი ასე? ვანა მე კი არ შემეღლო შიგ სახეში მეთხლიშა?

აი, რაჭომ. ბიშვიშვილი ქართველთა ჰარის მეთაური შეთქმულთა ერთი სურის ჩამდგმელი, მოღის შაჰთან, რომ რაღმე ხრიკებით შაჰი დაჰყრის და იმ ღამეს ყიხის ვარავნიღან დარაჰები მოახსნევიონს. ამამეა დამოკიდებული მთელი საქართველოს ხსნა და შეთქმულეზიყ გურლის ჰანყქალით ეღოღებთან დიჰღომადყური მისიის შედეგს. მაშ ნუ თუ ბიშვიშვილი იმდენად სურღლი იყო, რომ სურ უმნიშვნელო მიზემის ვამო ისე უღიღად თავში მიახარა ხმარლი და ამით თავიყ დოღუჰა და მთელი საქართველოყ? ამას მე მგონია თავმე ხელაღებული უღვიწო ჰარის

კაცისა არ ჩადიდებდა, არა ძუ ისეთი სარდალი, როგორც არის ხი-
მშიაშვილი". [გვ. 79].^X

უნდა თუ არ დავეთანებოთ იმერაშვილებს? უდაოდ. მაგნამ თუ კი
დავეთანებებით და მის ამის ჯავიბიარებთ, მაშინ რით აუხსნათ ის
აღფრთოვანება, რომლითაც ხვდებოდა მაცურებელი ხიმშიაშვილის ახეთ-
მოქმედებას? რა იყო მიზეზი ამისა? მაცურებლის ბავშური ჯუღბი-
ყვილობა, ჯონებინავი ჩამორჩენილობა, თუ ამროვნებასა და მ ვეზო-
ნების პრიმიტიულობა? საეჭვოა. ვინაიდან ჩამორჩენილობაში შეგვე-
ძლი მაცურებლის ერთი რომელიმე წაწილი გავედგეყვნებით, მაგნამ
ესოდენ მკადიოდ გამოძედავებურ შემთხვევაში, რისა მაცურებლის
გულისხმვა ამგვარი ერთსულოვნებით იხადება, უხადია, მიწვიმის სხვა-
გან უნდა ვეძიოთ.

დაუკვირდით. ი. ბუნიბიშვილის ვაყილებით უფრო გვიანდელ
ყნობას: " სყყნა ჩამორთმეული ხმლის დაბრუნებისა /ჟაიხომის თბო-
ვნიო/ და დევიანის უკმეხი მასუბისა ძალიან ვფეფუფრი სყყნაა. მაგ-
ნამ შეცისმეცად თვაწინადური, თთქმის უღოგოკობამდე მიღწეული.
წამევილი ჭკუათამყაფელი სარდალი ასე არ მოიქცეოდა, რადვანაც
ამ ვფეფვიანი, მაგნამ მოუფიქრებელი საქცივლით დიდ საფრთხეში
აგწებდა არა მარტო თავის სიცოცხლეს - ეს შედარებით არაფერი,ა,
არამედ ავრეთვე შეთქმულების ბედაც, რაც უმთავრესია. სწორედ ამ
მოსამჩნებით აღექსანდრე იმერაშვილი ყოველივენიღებდა მკურნის
მიერ შექმნილ მწვავე სიკვდილსა; მაშინ შეუჩინებლყოფილ სიყყუნსა,
მანთალია, წანმოსთქვაში, რაკი ეს აუყილებელი იყო პიესით, მაგ-

X ა. იმერაშვილის შოგონებები. საქ. სათვალრო მუზეუმი.

რამ ხმალს არ მიახდობდა ხოლმე მცარვალს, არამედ მიუვანდა და ფეხთ წინაშე დაუდგობდა.

ღაღო კი უყვლიდად ასრულებდა აქრონის რეშარკას " ვადა-
 გეგბს ხმალს" და სწორედ ეს ასრულებდა იყო იმდენად მხაჯრულად
 და მაჯურნებელი, რომ უნდა გეპაცივებინათ ღეგანისათვის ასეთი ულ-
 გიკო, საქმის და მღუპველი საქციელი".

როგორც ვხედავთ, ილია მურაბიშვილი ხომშიაშვილის მოქმე-
 დებას " ულგოკო", " მოუფიქრებელი", " საქმის და მღუპველი საქციელი-
 ღად" სთვლის. ნამდვილი " ჭკუათა საიდარი ასე არ მოიქცეოდან".

ამავე ადგილის მიმართ მურაბიშვილს ნახშირი აქვს: " მნჯავე
 სიკრუაყი", მაგრამ ფრთხილ " მნჯავე", ხოლო მეორე ულგოკო სიკრუ-
 ყია.

ამ თოთქოს და სხვათაშორის აღნიშნულ " მნჯავე სიკრუაყია"-მე
 ყურადღების გამ ხვილებდა საჭიროდ ვყანით ვინაიდან ამ ყნების ში-
 ნაანსი არ უნდა ავიროთ და დაუკავშიროთ თავისთავად დაუჯერებელ
 ულგოკო, არაბუნებრივად გაშლილ ვითარებას. ეს ყნობისათვის. ი.
 მურაბიშვილის მიხედვით ხსენებულ სყენა დამაქურგოვლად ყალბია,
 მაგრამ ღაღო მესხიშვილის სყენიური ნიჭი იმდენად დიდი იყო, რომ
 მსახიობი ამ სიყმბღვს არა თუ შეუმჩნეველს ხეიდა მაყურებლისათ-
 ვის, არამედ " თავისი ვასაოყარი მგზნებანი ბუნების მეობებით"
 უდიდეს ემოციური შეგავლენას ახდენდა მაყურებელზე. მამ აქ რი
 მომენცთან გვექონია საქმი - ყალბ სყენასთან და მსახიობის
 უდიდეს ნიჭთან. მაგრამ საკითხის ერთგვარ გაუბნარლოების შედეგს

ხომ არ წარმოადგენს მსახიობის მინჯალმხრივ გაპირობებულ შემოქმედებითს პრესეისში მხოლოდ ამ ორი მომენტიც დაწახვია. ხომ არ უნდა აღვნიშნოთ ერთი კიდევ საკულისხმო მომენტიც დრამატურული და სასყენო ხელკენების სპეციფიკის თვალსამჩინით? იქნებ ღვან-ღაღობს მიერ შაჰ-აბაშის წყალობის პასუხად ხმლის პროფესორი ვადავდება იწვევდა მაყურებლის ესოდენ დიდ თანავრძნობას არა მარტო თანამედროვეთა მატრიოტურ აღყენებისა და ღაღობს ცაღანცას ვამო. ხომ არ იბატვება აქ ერთი უარსებოთესო მომენტიც თვალწარღერი ხელკენებისა, მომენტიც, რომლის ასეთ შეუთასებლობას ვიჩინოთ ხომღე თვალწინის დღევანდელ პრეტეკიაში?

მომენტიც, ადამიანის მთელ არსებაში დაგუბებულ და ნაპირვად-დასურ ვრძნობისა, ვონების დაუკოთხავად ამონთეტილ ღვარქათისა, სურის კივილის ცაწში მბურძგნავ მგვავდენისა... ამოცომაყ მესხიშვილის ვადაწყვეტვა პრინციპულად სწორია. იგი პირდაპირ უპასუხებს თვალწინის ძირითად დანიშნულებას უპოვოს ვამოსავალი მაყურებლის ვურში დაგუბებულ ვრძნობას.

სპექტაკლი ვანუყრელია მაყურებლის რვაგირებისავან. სყენისა და მაყურებლის შორის ვმოყიურ ცაღლები მითმოყევიისავან, მაყურებლის სურიერ დამუხცვისა და ვანმუხცვის მომენცების უწვევც ჯაჭვისავან. ყოველივე ამის ვარემე რინება სყენა, რამეა, ვანათების საშუალებები, მავრამ ქრება თვალწინი როგორყ ხელკენება. სპექტაკლის ვმოყიურობა დამოკილებულია მოწინააღმდეგეთა ნონამე, რაყ უფრო დიდი მოყურლობისაა სანინააღმდეგო ვღევეწრობით დამუხცული სხეულები, მით უფრო დიდსა და ძლიერი ნაპერწკალს წარმოშობენ.

ამიტომაც ხმლის დაბრუნების სყენაში ემოციურ გაღვავებას ასე
 უშუალოდ შეიგრძნობდა "სამშობლოს" მაცურებელი, ეს იყო პოლა-
 რული ძალთა შეჯახების უშუალო შედეგი, ამიტომ მესხიშვილის გა-
 დაწყვეტა ერთი შეხედვით უილოშო უღიგოვო წყნარ მდგომარეობაში
 ინგოვდათ გათვალისწინებით თვალის ძირითადი დანიშნულების, მი-
 სი სპეციფიკისა, მისი ანსის თვალსაშინისით პრინციპულად სწორი
 გადაწყვეტა იყო. ეს იყო მაცურებლის ემოციურად განმუხტვის ბუნე-
 ბრივი მოთხოვნების სავსებით გამართლებული დაკმაყოფილება.

შეხვედრები და შემოქმედების საღამოები

ქართულ მსახიობებთან

ვასო კობედი

1957 წ. პირველ ივნისს პლებანოვის სახელობის კლუბში საქ. თეატრალური სამოგადროების და თბილისის სართავ-საყრიკოვლათო კულტურის სახლის ჯამგობამ მოაწყო ვასო კობედის | კობახიძის | დაბადებიდან 60 და ხასყენო მოღვაწეობიდან 45 წლისთავის აღსანიშნავი შემოქმედებითი საღამო.

ვასო კობედს დიდი დამსახურება მიუძღვის ქართული თეატრის ესტრადის და ხასყიკო და თვითშოქმედ ხელოვნების განვითარებისა და წინსვლის საქმეში.

ვასო კობედისადმი მიძღვნილი შემოქმედებითი საღამო გახსნა მსახიობმა დ. ჩხვიძემ, რომელმაც სამოგადრობას ვანუშარცხა ვასო კობედის განვლილი შემოქმედებითი გზა. ვასო კობედის ყხოვნებხსა და შემოქმედებაზე მოხსენებით გამოვიდა საქართველოს თეატრალური მუხეუმის სწავლელი მდივანი ს. გერსამია. მისასაღმებელი სიყყვებით გამოვიდნენ: სართავ-საყრიკოვლათო კომბინაციის დირექციის, პარტიული და პიროკვაჟმირული ორგანიზაციების სახელით - გ. დაბახანოვი, საფიქრო და მსუბუქი მინწველობის პიროკვაჟმირის რესპუბლიკური კომიტეტის სახელით გ. კობახიძე, საქართველოს თეატრალური სამოგადროების სახელით თეატრმყოფე კ. ვანერელია, ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური თეატრის სახელით - ქ. კობახიძე, სართავ-საყრიკოვლათო კომბინაციის თვითშოქმედი დინა მაცული და მუსიკალური წინის სახელით მ. კაყილაშვილი, საქთორღარმონიის სახელით ნიკოლოზ ვაროდიისი, საქართველოს

ხალხური შემოქმედების რესპუბლიკური სახელის წარმომადგენელი
 ე. ღვალაძე და რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ვ. ჯაბაური,
 მიღმყვების შემდეგ წაკითხული იქნა მისადრთი ღვამებში. შემდეგ
 ვასო კობედიძე მადლობა ვადუხადე შარტიას, ხეღისუფლებას, დანე-
 სებულებებს და დამსწრე სამოჯავროებას.

დასასრულ ვაიმართა მხალჯრული ვანყოფილება. წარუენები იყო
 ფრთმოქმედებანი პიესა " მევობრები" მესამე მოქ. "არშინ-მალ-
 -ადანიდან" და საკონყერო ვანყოფილება, მონანიღობებენ სახფი-
 დანიმონის მსახიობები და საჩთავ-სალრიკოლაქო კომბინალთან არსე-
 ბული დრამალური-მუსიკალური წრის წევრები.

აპოლონ გამყრელიძის საღამო

უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე რუსთაველის სახელობის თეატრის საქართველოს თეატრალური სამოგავდოებასთან ერთად სისტემატურ-ნიად აცნაიგებს შემოქმედებითს, საბუნეფიუსო და საიუბილეო საღამოებბ.

შემოქმედებითი საღამოებბ მოენყო ანა მარტო ცნობილ მსახობებბს, ანამდე ისეთ მუშაკებბსაც, რომლებიც სყენის მიღმა მაყურებლისათვის დაუნახავად დიდად საჭირო და საინტერესო საქმიანობას ეწევიან. ესენი არიან თეატრის სამხატვრო-სადადგმო ნაწილის მუშაკები, რომელთა მეშვეობითაც მზადდება ახალი სპექტაკლების სყენური, მხატვრული გაფორმება და წარმოებბ მათი ყოველდღიური ექსპლაცაცია.

14 აპრილს, რუსთაველის სახელობის თეატრში გაიმართა თეატრის მთავარი გრიშოჩის აპოლონ გამყრელიძისა და სამანქანო დეკორაციული საამქროს ბრიგადირის აბრამ ჩანჩალაშვილის თეატრში ხანგრძლივო და წაყოფიერი მუშაობის აღსანიშნავი საღამო.

მხატვარი - გრიშოჩი ა. გამყრელიძემ, ჯერ კიდევ უწმინდის წლებში დაიწყო ხელობის სწავლა იმ დროს, :: ცნობილ ფირმის "გრიგუარის" საპარკმაბელო-სახელობისში, ცნობილი გრიშოჩების მ.ვახტანგოვილისა და გ. მბეიძის ხელმძღვანელობით პაყარი აპოლონი სწინადად ითვისებდა საგრიშო ხელოვნებას. ოთხი წლის შეგირდობის შემდეგ იმდენად დაეუფლა ოსტატობას, რომ დაიშორებდა უბედობდა მუშაობა სყენის ისეთ დიდ ოსტატებთან, რომლებიც იყვნენ

უახო აბაშიძე, ვადევიან ჯუნია, ანაღვი იშხნელი, ვიქტორ ვამყინ-
 ელიძე, შ. დავიანი, ნიკო ვეჩიძე, ა. ნუნუა და სხვები.

1925 წლიდან ა. ვამყინელიძე სამუშაოდ მიწვეული იყო ვინჯან-
 ში, "ანიმენ-კინოში", ~~სადაც მისი უძველეს საქმიანობას ანა ვინა
 ეს მისი სურათი გამოხატა.~~

1932 წელს იგი უბრუნდება ჩუბრაძეების სახელობის თეატრს და
 ჯერმდე ხელმძღვანელობს საჯრიმთორი-საპარკო მახვირო საამქროს.
 შესანიშნავი მხატვარი- ვიზიორი, ამავე დროს კარგი მანერაღმე-
 რიყაა. მის მიერ აღმზრდილი მუშაკები დღეს ნაყოფიერ მუშაობას ეწე-
 უიან ჩუბრაძეების თეატრებში - მან. ს. ისაბეგოვი, ვ. ჯეჯაშვილი,
 ხ. ვაზირიანი და სხვა.

სიყვნის მუშიდან დაიწყო თავისი შრომითი საქმიანობა ა.
 ჩანჩადაშვილმა ჩუბრაძეების სახელობის თეატრში. 1932 წელს. სამა-
 ვალით მუშაობისათვის იგი ანაგრძელდ უყოლია დაჯილდოებული. დიდი
 სამაშველო მისი მონაწილე, ნიჟელი ვანსკვლავის ორდენითა და სამი
 მედლით მკურნალობა მშვენიერი ა. ჩანჩადაშვილი მისი დამთავრების შემ-
 დგე კვლავ უბრუნდება მშობლიურ თეატრს და ჯერმდე სანიმუშოდ მუშაობს
 სამანქანო-დუკონაჟიური საამქროს ბრიგადირად.

ამ ორი ღვანდამოსილი მუშაკის ხალაშმე თეატრის კოლექტივმა
 ნაჩამაღვინა "ოდიშის მეფე" - ა. ხონაძას, ნ. დავაის, ვ. სალა-
 ჩაძის, ნ. ჩხვიძის, ი. უჩანეიშვილის, დ. ყაბაღიშვილის, შ. ჩიხლა-
 ძის, ვ. ასლიაშვილის და სხვათა მონაწილეობით.

მემღვ სყენაზე გამოვიდა თვალრის მთელი კოდექსი. შესავალი სილყუხ წარმოთქვა 3. კანდედაკმა, ა. გამყრედიძისა და ა. ჩანჩა-ლაშვილის შრომითი საქმიანობა და მსწრეთ გააყნო რუსთაველის ხახ. თვალრის საბხაყრო-სადადეგო ნაწილის გამგე მ. კრავედიშვილი. საქართველოს თვალრალური სამოგადეოების სახელოთ მისასაღმეღელი სილყუა წარმოთქვა ა. თვემაძემ, მშობლიური თვალრიდან რესპუბლიკის დამსახურეებში ანციესში თ. ბაქრაძემ და ცექნიკური პერსონალის სახელოთ ე. კაბაკოვამ. უანგარო მუშაკებში მიიღეს მრავალი ძვირ-ფასი საჩუქარი.

მელო ყარაღაშვილის შემოქმედებით

სალამო

მომდინარე წლის 19 მაისს საქართველოს კულტურის სამინისტროს კულტსაგანმანათლებლო დაწესებულებათა სამმართველოს და საქართველოს ყვანტრარული კულტურის სახლის გამგეობამ რკინიგზის კულტურის სახლში შემოქმედებითი სალამო მოწყყეს ქართული თყაღრისა და თღოტ-მოქმედების ერთჯერ მოღჯანყს მელო ლუარსაბის ახურ ყარაღაშვილს მისი დაბადებიდან 60 და სასყენო მოღჯანყოზის 30 წლისთაღის შეხურღებასთან დაკავშირებით. ხალამო შესავალი სიღყყიოთ გავხსნა კულტ-საგანმანათლებლო სამმართველოს უფროსმა აშხ. ი. ახურღ-ღიანშა. მოხსენებით " მელო ყარაღაშვილის შემოქმედება" შესაბამის გამოკრდა ხელოვნების დამსახურებული მოღჯანყ გ. ბუხნიკვაშვილი. მოხსენებელმა აღნიშნა იუზიღარის დიღო დამსახურება როგორც ქართულ სყენაზე, ისე ხაღბურ თუიომოქმედების საქმეში.

შ. ყარაღაშვილი დიღბადა 1898 წელს თღღავში იქვე დაამთავრა 1912 წელს ქაღთა სასწავლებლი. შ. ყარაღაშვილი ბავშვობიღანვე გაიღყა თყაღრარღრმა ხელოვნებაშ და მადე იგი შეღის დ. კობახიძის ხეღმღღავნეღობიოთ არსებურ სყუღიღაში, სადაყ დაკყო 1925-26 წღებში.

ამის შემდეგ 1928 წლიღან 1940 წლამდე მელო ყარაღაშვილს ჯხეღაუთ ხხვადასხვა თყაღრების სყენაზე. ქართულ სახაღბო თყაღრში, ყეკავშირის მოღრავ დასში, საღრინის თყაღრში, რომღღიყ შემდეგ წიოღელი არმიის თყაღრად ვადაკუთდა, ჯანსაბკომის მოღრავ თყაღ-

ცრში, ღანჩუთისა და უღელსუბის თვალში და სხვ. სადაც კი მუშაობდა მ. ყარაღაშვილს ყველგან დიდ სიყვარულსა და პატივის-ყვმას იმსახურებდა. სყენამე მ. ყარაღაშვილის ჯანბორსიყვებური აქვს: ავ. ყაჯარლის "ხანუმაში", ხანუმა, პ. კაკაბაძის - "ყვანყვანი თუთაბერი", - მასწავლებელი, ცრ. რამიშვილის "სტუმარ-მასპინძლობაში" - მამიდა და სიდედრი, "ანშინ-მალ-აღანში" - ასია, ად. კონივიჩუკის "პრაცონ კრედიტში" - ანხიპოვნა და სხვ.

უკანასკნელ ხანებში მ. ყარაღაშვილი დიდ წაყოფიერი მუშაობას ეწევა ხალხური შემოქმედების დარგში, მისი დამუშავებინა და პოპულარიზაციისათვის. მ. ყარაღაშვილის ხელმძღვანელობით ანსებური ხალხური საკრავების ანსამბლი დიდი წარმატებით სარგებლობს ჩვენს რესპუბლიკის მოსახლეობაში, როგორც ქალაქად, ისე სოფლად და მთაშიც კი მწყობსებთან. ამ ანსამბლს არა ერთხელ მიუღია მონაწილეობა მხატვრული თვითშემდეგების დათვალეფრებებში, რესპუბლიკური ოლიმპიადებში და სამხედრო საშფოო წანილებში გამოსვლებით.

მერე ყარაღაშვილის წაყოფიერი მუშაობა ღრისეულად არის დაფასებული ჩვენი მთავრობისა და პარტიის მიერ სათანადო მადლობითა და სიკვებებით.

გარე ქრონიკონ / კონო / დოქონაძის შემოქმედებით

ს ა ღ ა მ ი

ბათუმის თეატრის მამულებელი კარვად იყნობენ გარე ქრონიკონ

|კონო| დოქონაძის მრავალფეროვან თეატრალურ მოღვაწეობას. მოკარ-
ნახე, რეჟისორის თანამშემწე, რეჟისორი, მსახიობი და დაშაინსებე-
ლი აგრი-სატირის თეატრისა, რომელიც დიდი პოპულარობით სარგე-
ბლობდა საქართველოში.

ჩვენი ქვეყნის ბავშვები არა ურთხვად აქრიაშულებულან
სიბაჩულისაგან მის მიერ დაინსებულ თოჯინების-თეატრშიც.

არც საკლებო დაწესებულებები დანიან ყურადღების გა-
რეშე. მისი ოცამდე დრამატული ნაწარმოები, სკენები და ერთმოქმე-
დებიანი პიესები იდგმებოდა და იდგმება კლებებში.

გ. დოქონაძემ შექმნა საინტერესო სცენური სახეები:

გერვასი - "ნაპერწყვიდან" - შალვა დადიანისა, ბობინსკი - "ჩე-
ვიბონი" გოგოლისა, ქერიშ-ალა - "მაია წყნეთელი" - ვ.კანდელა-
კისა და ბეჯრი სხვა. ბათუმის სამოგადროებამ გულთბილად აღნიშნა
გ. დოქონაძის შემოქმედებითი საღამო მიძღვნილი სასყენო მოღვა-
წეობის 35 წლისთავისადმი.

აღექსანდრიე აღექსანდროვი

1957 წ. I ოვლის საქართველოს თეატრალურმა სამოგადროებამ და ა. გრიბოგოვოს სახელობის თეატრმა ჩაატარეს ხელოვნების მუშა-
 კთა სახელში ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის აღექსანდრიე ია-
 კობის—ძე აღექსანდროვის დაბადებიდან 70 და თეატრალური მოღ-
 ვანობის 50 წლის ^{თავისაჲში} მიძღვნილი შვიშქმედეგითი საღამო. საღამო ში-
 ხავალი სილყუით გაბსნა რესპუბლიკის სახ. აჩივისცმა ა. გრიბოგ-
 გოვის სახელობის თეატრის დირექტორმა დ. ანთაძემ, რომელმაც აღ-
 ნიშნა ად. აღექსანდროვის ნაყოფიერი მუშაობა როგორც რუსუდ ისე
 ქართუდ თეატრში.

მოსხენება " ად. აღექსანდროვის უბოჯიგბისა და მოღვა-
 ნეობის" ^{გააკეთა} ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ, საქარ-
 თველოს სათეატრო მუშეუმის დირექტორმა ვ. ბუხნიკაშვილმა. მო-
 ხალმეგობთ გამოვიღნენ საქართველოს თეატრალური სამოგადროების სა-
 ხელით დ. ჩხეიძე, ხელოვნების რესპ. კავშირის მუშაკების საბე-
 რით ნ. შესტოვი, თბილისის ოპოიყრთა სახლის და საბჭოთა ჯარის
 სახელით დ. ვ შოშნიკოვი. ვრევანის და სტანისდავსკის სახელო-
 ბის რუსული დრამის თეატრის სახელით დამსახურებული აჩივისცე დ.
 ჩეცბანსკი, ა. გრიბოგოვოს სახელობის თეატრის კორექტორის სა-
 ხელით რესპ. სახარხო აჩივისცის დ. სრავინი, რუსთაველის საბე-
 რობის თეატრის სახელით რესპუბლიკის სახარხო აჩივისცე ა. ქავ-
 ქავაძე, ად. აღექსანდროვის სახელმე მოსული დეპეშეგი საბჭოთა

კავშირის ქალაქებიდან ნაკოთხა მსახიობმა ვ. კვრევენივიჩმა.
დასასრულ ამბ. აღუქსანდროვმა დამსწრე ახალგაზრდობას, ამ-
ხანავეებს და დაწესებულებების წარმომადგენლებს მიმართა
სიკვეთი, მოუცხოადური განყოფილების შემდეგ, ვამართა კონ-
ცერტი, რომელშიაჟ მონაწილეობა მიიღეს სასაბჭოერო ჯარების
ანსამბლმა. ჩესპ. საბაღხო არტისტმა მერი ნაკაშიძემ, რუსთავე-
ლის სახელობის დამსახ. არტისტმა თ. თანხნიშვილმა, საქართვე-
მონის მსახიობმა მდგენიძემ, ვ. აგაბეგოვამ და სხვ.

ზინაიდა აღეჯის ასული აღეჯევა

საქართველოს თეატრალურმა სამოგადროვებამ მ. ფალიაშვილის სახ. ოპერისა და ბალეტის თეატრში მოაწვეს ზინაიდა აღეჯის ასული აღეჯევა და დაბადებიდან 85 და თეატრში მუშაობის 70 წლისთავის აღსანიშნავი საღამო.

მ.ა. აღეჯევა დაიბადა 1872 წელს. 1882 წელს მან ჯერ კიდევ სულ პალანამ დაიწყო მუშაობა პეტერბურგის მოცოტოვუნ ბალთან ანსებულ საბალეტო დასში, ხოლო შემდეგ კი წაყოფიერ მუშაობას ეწევა ბალეტშივისტური ვოცტის ხელმძღვანელობით.

1896 წლიდან 1923 წლამდე მ.ა. აღეჯევა მუშაობს თბილისში ბალეტის მსახიობად. მან როგორც ნიჭიერმა შემოქმედმა თავისი წვლილი შეიტანა ქართული საბალეტო ხელოვნების განვითარების საქმეში.

1923 წლიდან დღემდე იგი მუშაობს მ. ფალიაშვილის სახ. ოპერისა და ბალეტის თეატრის პიბლიოთეკის გამგედ და ყურადღებას იქცევს, როგორც კუთილსიწინისიერი და მავალითის მომყვები მუშაკი.

ნინო წინამძღვარი

ქუთაისზე მაყურებელთა სამართლიანი ზოგჯერ სარგებლობს ნიჭიერი მსახიობი ნინო ილიას ასული წინამძღვარი, რომელიც ამ თეატრში 1921 წლიდან მუშაობს.

ნ.ი. წინამძღვარი დაიბადა 1887 წელს სოფ. ქარვლიში. პირველად სცენაზე 1920 წელს გამოვიდა, ხოლო 1921 წლიდან დღემდე ნაყოფიერ მუშაობას ეწევა ე. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის დრამატულ თეატრში.

ნ.ი. წინამძღვარმა ამ ხნის მანძილზე არა ერთი მხატვრულად დასრულებული სახეები შექმნა როგორცაა: დანიეხანი - "ღაღო კეცხოველი", ნახუციშვილის და ვაშლიკის, ნანა - "ვშირთა თაობა", კლიაშვილის სუსანა - "წინამძღვარის გურიი", შ. დანიანის, მაგდანა - "ნაშენიკლიდან" შალვა დანიანის, მოციხა - "შაშენკა", აფინოვინოვის და სხვ.

მის შიგნით შექმნილი სახეები ყურადღებას იქცევენ შესანიშნავი ვაამინებით, უბრალოებით და ვშირის შინაგანი სამყაროს მხატვრულად გადმოხატვით.

ა.წ. 2- ივნისს საქართველოს თეატრალურმა სამოვადროებამ მესხიშვილის თეატრთან ერთად მიემართ აღნიშნა ნინო ილიას ასული წინამძღვარის თეატრში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი მუშაობა.

ეთერი ყქიციშვილის შემოქმედებით

ხ ა ლ ა შ ი

მიმდინარე წლის 17 მაისს საქართველოს თვალნარჩუნმა სამო-
 ვარობამო თოჯინების ქართულ თვალნათან ერთად შემოქმედებითი სა-
 ლამო მოუწყო ამავე თვალნის მსახიობ ეთერი ყქიციშვილს, მის
 ხასყენო მოღვაწეობის 25 წლისთავის შესრულების ვამო.

ხალამო შესავალი სიყვარო ვახსნა თოჯინების თვალნის მთა-
 ვარმა რეჟისორმა, ზეღ.ღამსახ. მოღვაწეშ გ. მიქელაძემ. მოხსე-
 ნება თემაბე: "ეთერი ყქიციშვილის შემოქმედება" შაკუთბა მნე-
 რარმა როდონ ქორქიამ. - ეთერი ყქიციშვილი, - ვანაყხადა მომხსე-
 ნებელმა, - თვალნარჩუნი ბელოვნებო პირველად დაინტერესება 1933
 წელს, როდესაყ იგი პარლვამომყემლობის სვამბაში მუშაობდა. ეს ამ-
 ბავი შემდეგნაიჩად მოხდა: გ. მიქელაძე იმ ხანებში მუშაობდა კ.
 მარჯანიშვილის სახ. თვალნში ადმინისტრირაორის თანამდებობამე,
 რომელსაყ სვამბაში ხშირად უხებობდა მისვლა თვალნის აფოშების და-
 საბჭქდავად. აქ გორჩვი მიქელაძემ ვამოსაუბრების შემდეგ დაინტე-
 რესა თვალნარჩუნი ბელოვნებო ეთერი ყქიციშვილი და მისივე წინა-
 ედებოთ 1935 წელს მოწვეულ იქნა ახლად ჩამოყალიბებულ თოჯინების
 სახელმწიფო თვალნში, სადაყ დღემდე ვანავრძობს წაყოფიერ შემოქმე-
 დებოთს მუშაობას.

თვალნში მისვლისთანავე ეთერი ყქიციშვილი ენერგიულად შეუ-
 ეგა შემოქმედებოთ მუშაობას. ამ ხნის ვანმაველობაში მას აქვს

შესრულებული 97 სხვადასხვა ბასილიის ჩოლი.

ფ. ყქიციშვილის მიერ შესრულებული ჩოლებიდან აღსანიშნავია პიესა "ნკიპაში" - ნკიპა და კაქა, "ცკბილ სიმბანი^{ში}" - ბიჭი, "კაკოს ორნებში" "კაკო და მნავალი სხვ.

ფ. ყქიციშვილის მოღვაწეობა მანერო თეატრში მუშაობით ან ამოიწურება. იგი სისტემატურად ჯამოების ჩაღობი, კინოსტუდიაში, სამამულე ომის პერიოდში მონაწილეობას ღებულობდა მნავარ საშეფო ნარმოგვინებში და სხვ. ჩისთვისაც იგი დაჭიდოვებულა შედრით: "შრომითი მამაყობისათვის".

ენჯანდ არაქელოვის შემოქმედებით

სალამო

მიმდინარე წლის 19 მაისს ხაქართველს თეატრალურმა სამოგა-
 რობამ ვ. ერისთავის სახელობის გორის სახელმწიფო თეატრთან ერ-
 თად მოაწყო ამ თეატრის მოწინავე მსახიობის ენჯანდ არაქელოვის
 დაბადებიდან 50 წლის და სასყენო მოღვაწეობის 30 წლისთავის აღსა-
 ნიშნავი შემოქმედებითი სალამო.

სალამო შესაჯარი სიკრეუთ გახსნა ამავე თეატრის დირექ-
 ტორმა ვ. მ. ვ. ნაჯრობაშვილმა, რომელმაც მოკლე დახახიათა ერ.
 არაქელოვის ნაყოფიერი შემოქმედებითი მუშაობა და აჯრეთვე მისი სა-
 მოგადოებრივი მოღვაწეობა. მოხსენებით თქვამე "ენჯანდ არაქელოვის
 შემოქმედება" გამოვიდა ხაქართველს თეატრალური სამოგადოების წარ-
 მამადგენელი კრიტიკოსი ად. ბურთიკაშვილი.

— ენჯანდ არაქელოვი, — განაცხადა მომხსენებელმა, — უღარი-
 ბესი ოჯახიდან არის გამოსული. იგი დაიბადა 1907 წლის 17 აგვისტოს
 ჩვენს ედუკაციის თბილისის განაპირა უბანში — ნავთლუღში. სყე-
 ნისადმი სიყვარული ე. არაქელოვს ბავშვობიდანვე მთავნერგა და
 ხუც მადე მან თბილისის კლუბთან არსებულ ქართული სყენის მოყვარე-
 თა წრეში დაიწყო კრეფე მუშაობა, სადაც ამ ხანად ამ წრეს ხელ-
 მძღვანელობდა ცნობილი სყენის მოყვარე დეჯან ბაღაშვილი. ერ. არა-
 ქელოვი პირველად ამ სყენის მოყვარეთა წრეში გამოვიდა ი. გოდევა-
 ნიშვილის პიესა "მსხვერიპლში", სადაც მან მწყემსი ბოჭის როლი

შეასრულა. ამის შემდეგ იმავე დ. ბალაშვილს ანაქეტოვი გამოყავს
პ. ირეთელის " დამარცხებულში" ერთ-ერთი მთავარი როლის ~~განა~~ ბერ-
იოაშვილის შემსრულებლად. სხვათა შორის ნათა ბერდიაშვილის როლს
ასრულებდა თვით დ. ბალაშვილი, დედის როლს ცნობილი ქართველი მსა-
ხიობი მკვა ქართველიშვილი. უნდა აღინიშნოს, რომ ფრ. ანაქეტოვი
ეს როლი ბრწყინვალედ შეასრულა, საბოლოოდ გამომჟღავნდა მისი
სუფნური კარგი მონაცემები-- ბმა, გარეგნული შესახედაობა და სუენის
ვინძობა და სხვ.

ფრ. ანაქეტოვი ამის შემდეგ სწავლასთან ერთად პარაღელუ-
ჩად განავრძობს შემოქმედებითი მუშაობასაც ჯერ ნავთელის რკინი-
გზის კლუბში, შემდეგ ხაშურის რკინიგზის კლუბში, ხოლო 1999 წლი-
დან ვადმოდის გ. ერისთავის სახელობის გორის სახელმწიფო თეატრში,
სადაც დღესაც განავრძობს თავის საყვანიელ საქმიანობას.

სყენამე მოღვაწეობის მანძილზე ფრ. ანაქეტოვს შესრულე-
ბული აქვს 110 როლი. იგი კარგად ასრულებს როგორც კომედიურ, ისე
გმირულ და დრამატულ როლებს.

ფრ. ანაქეტოვი გარდა მსახიობობისა ეწევა რეჟისორულ
მუშაობას თვითშემდეგ დრამატულ კოლექტივებში, არის პოეტი და ქუ-
ნალები, ავტორი მთელი რიგი მუსიკალური-მხატვრული მონაწივებისა
და სხვ.

ღერო მესხიშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავისადმი
მიძღვნილი საიუბილეო . . . საღამოები და სესიები

1957 წლის 24 ივნისს მ. ფაღიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრში დიდი აღმაშენებელი ჩაყარდა გამორჩენილი ქართველი მსახიობის და მოქალაქის ღერო მესხიშვილის დაბადებიდან 100 წლისთავის აღსანიშნავი საიუბილეო საღამო.

სსრკ სახალხო არტისტმა აკაკი ვასაძემ შესავალ სიტყვაში აღნიშნა ღერო მესხიშვილის დიდი დამსახურება ქართველი თეატრის წინაშე.

მოხსენება "ღერო მესხიშვილის ყბოვნება და შემოქმედება" ნემ. ვაკეთა პროფესორმა აკ. ფალაჯაშვილმა. ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ნემ.

მოკონცერტით გამოვიდნენ პოეტო-აკადემიკოსი იოსებ გრიშაშვილი და საქ. სსრ სახალხო არტისტი შავლე ფრანგიშვილი.

გამართა დიდი მხალღრული ჯანყოდილება რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს სსრკ სახალხო არტისტმა აკაკი ვასაძემ, საქ. სსრ სახალხო არტისტებმა პ. კობახიძემ, სერგო მაქარიანიძემ, გ. საღარიძემ, ლაფაჩიმ, თეარმონიის სოლისტმა დამსახ. არტისტმა თ. ბახვაძემ. საქართველოს თეატრალურმა სამოგადროებამ მესხიშვილის საიუბილეო თარიღს მიუძღვნა საიუბილეო სესიები ქ. თბილისში, ქუთაისში და თელავის რაიონში სოფელ რუისპინში.

ქ. ქუთაისში ~~აგრეთვე აღსანიშნავია~~ საიუბილეო კომიტეტმა ჩაატარა საიუბილეო საღამო.

25 და 26 ივნისს ბელჯინების სახელში შალვა დადიანმა ვახსნა საიუბილეო სესია. მოხსენებებში ვააკეთებს: "ღამ მესხიშვილის უბოძრება და შემოქმედება" კრიტიკოსმა ალ. ბურთიკაშვილმა "ღამ მესხიშვილის რეჟისურა" - პროფესორი აკ. ფალავა "ღამ მესხიშვილის პორტრეტი" - სსრკ საბ. არტისტული აკ. ვასაძემ. "ღამ მესხიშვილი 1905 წლის რევოლუციის პერიოდში" ბელჯინების დამსახ. მოღვაწე - გ. ბუხნიკაშვილი. ინფორმაციებით: "ღამ მესხიშვილი რუსულ ხელოვნება", "ღამ მესხიშვილის წერილები" გამოვიტყვეთ თვალმყოფლები ბ. ე. ყურულაშვილი და ნ. შვანგირაძე.

მოგონებებით - შალვა ფრანგიშვილი, ანდრო მურუსიძე და ყობისთავი.

ქ. ქუთაისში ღამ მესხიშვილის სახელობის სახელმწიფო თეატრში 1 ივლისს ჩატარდა საიუბილეო სესია.

სესია შესავალი სიტყვით ვახსნა სახალხო არტისტმა- შალვა დადიანმა მოხსენებები ვააკეთებს: ალ. ბურთიკაშვილმა, აკ. ვასაძემ, აკ. ფალავამ, ~~ალ. ბურთიკაშვილმა~~, შ. ლუსკიაშვილმა, 2 ივლისს ჩატარდა საიუბილეო საღამო, რომელიც ვახსნა სერგო ფხაკაძემ. მოხსენება ვააკეთა დოყენელმა ვიოლინის სამხანაძემ.

მოგონებებით გამოვიტყვეთ პ. ფრანგიშვილი, ა. მურუსიძე, შ. ხონელი, ვ. ჩხევიძე და პირველი ქართველი ოპერატორი ვ. ამაშუკელი. კონსერტში მონაწილეობა მიიღეს ქუთაისის მუსიკალური სასწავლებლის მონაწევრებმა და სინდერისა და ყვევის ანსამბლებმა ქუთაისის თეატრმა უჩვენა საფინალო სყენა "კაი გრეკობიანი".

მ ივრისს თვლავის რაიონში სოფელ რუისპირში საიუბილეო სენიას
დავსწრო დიდძალი მავურებლები, კომეურნეები, ინტელიგენცია რო-
გონი ქ. თვლავიდან ისე სოფელ რუისპირიდან და მემობელ სოფლებიდან.

პრეზიდიუმში ადგილები ევაავათ კომეურნეებს თვლავის
რაიონის პარტიულ და საბჭოთა ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს თვ-
ლავის საბ. თვალრის, თვალრალური სამოგადროების წარმომადგენლებს.
სყენა მორთული იყო დრო მესხიშვილის პრეზიდიუმით, რომელიც აღმოჩნ-
და ადგილობრივ მოკვრინათ წონის არქივში ვადალეზული დრო მესხიშვი-
ლის ყბოვრების უკანასკნელ პერიოდში ქ. თვლავში.

სენია ვახსნა სახალხო არტისტმა - შალვა დავიანშია მობ-
სენებებო ვაკეთებს აკ. ვასაძემ, ად. ბურთკაშვილმა, აკ. თალაძემ,
მ. ვივიშვილმა. საინტერესო მოკონებოთ ვამოვიდა პენსიონერი ი.
შალვაშვილი და დარეჯან აბელიშვილი.

საქართველოს თვალრალურიმა სამოგადროებამ შეფობა აიღო სოფელ
რუისპირის კლებზე. აღიძრა საკითხი სოფელ რუისპირში დაარსდეს და-
რო მესხიშვილის სახლ-მუხეუში კვიძოე, აღდგენილ იქნეს ის^ს ახლი, სა-
დასყ ყბოვრობა მესხიშვილის ოჯახი და სადასყ მავშვობის წლები ვა-
ლარა დრო მესხიშვილმა.

აღიძრა ავრეთვე საკითხი სოფელ რუისპირის კლებს ენოროს და-
რო მესხიშვილის სახელი.

საიუბილეო დღეებში საქართველოს თვალრალურიმა სამოგადროებამ
ქარხნებში, ფაბრიკებში, საბ. დანესებულებებში და კომეურნეობებში
ჩააღარა მოხსენებები თემამე: "დრო მესხიშვილის ყბოვრება და მე-
მოქმედება".

თვალრალური სამოგადროების ვამომყემლობა "ხელოვნებამ" ვამოს-
ყა მონოკვრინათ " ორი სენიონი დრო მესხიშვილთან" და დრო მესხი-
შვილის სურათები.

**"შანავეანდევნი" ე. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის
სახელმწიფო თეატრში**

ქუთაისის ე. მესხიშვილის სახელობის ხაბ. თეატრში განახორ-
ცილდა ე. თაქთაქიშვილის დრამა "შანავეანდევნი", რომელიც ასახავს
აქაკის ყბოურების ბოლო პერიოდს და მთავრდება რაჭა-ლეჩხუმში მოგ-
ზაურობით.

ვასაგვბია ის დიდი ინტერესი, რომელიც გამოიჩინა ქუთაი-
სის სანოვადოებამ ამ სპექტაკლისადმი.

დამდგმელმა, თეატრის მთ. რეჟისორმა, ხელოვნების დამსა-
ხურებულმა მოღვაწემ ნიკო გოძიაშვილმა ყურადღება გაამახვილა და
პირველ პლანზე წამოსწია:

აქაკი და ხალხი, ხალხი და აქაკი

ამ წითელ შოლს შენაკადებზე ვრთუის შეგობრობა, პატივითა და
ინტერნაციონალიზმით.

ყნობილია, რომ აქაკის პოეტური ქმნილებანი გამოქვეყნებისთ-
ნავე ვრცელდებოდა ხალხში და მთელს საქართველოს მოედებოდა ხოლმე სი-
მღერის პანგებით.

სპექტაკლის დამდგმელს ნ. გოძიაშვილს ეს მოვლენა დაუდგობ
საფუძვლად და უარი უთქვამს სიმბოლანი ორკესტრის ფუნქციამე სპექ-
ტაკლში, ამის წაყვად რეჟისორს ორგანოდ რაურთუობა მერონგურეთა
ანსამბლი, რითაც დააკისრა მათ ხალხის ფუნქცია.

სპექტაკლს იწყებს მერონგურეთა ანსამბლი პოპულარული სიმღერით,
"სულიკო". მაყურებელს აგონდება აქაკი და სიმღერის ფონზე ხყვნის

ևոյրպիսի տանձառան ճատրդե՞ն աշխարհի սատրոն զամենախելքն. մերից
ըստընդե՞ն և աշխարհի սանցից զաղաղուն թաղի լրիւնքն.

Ամուտ սնցիւղայրիս զանանցիս զաշխարհիս, որմ թժուցնարցն
հոյսիս յերկուր 1905 ճ. հոյսուրիս յըմբզ, մազհամ ինչն և
սնցն, հոյսուր քի յարո թժուցնարցն և ինչն յըտքիմընքն
սպիտիս ըրոս սընաշնոյցնիս մսնցնիւր ինչն յմանյո ծոխն, ինչ
նաշնիս մամ քնատըրիս մաղահոս մըս. ինչն յաղաղայր յաղաղայր
նցն.

Աշխարհի, զմըքմընքն, ինչն յարո միման զանախելքն
նոյնքն յաղաղ սնցիւղայրիս մանքն. մազհամ ինչն յման զանախելքն
նոյնքն յարո մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս
նցն յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր

որն ըրոս զանախելքն սպիտիս սանցիցն հոյսուր զանախելքն
նոյնքն յարո մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս
նցն յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր

հոյսուր զանախելքն զանախելքն զանախելքն զանախելքն զանախելքն
նոյնքն յարո մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս
նցն յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր

ինչն յարո մ. զաղաղայր զաղաղայր զաղաղայր զաղաղայր զաղաղայր
նոյնքն յարո մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս մաղահոս
նցն յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր յաղաղայր

გორჯი გვენყადის შემოქმედების

სალამი

ოქლისის თვეში მ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრში ვაიმართა ოპერის ორკესტრის მსახიობის და პედაგოგის გორჯი გვენყადის თეატრალური და პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წლისაღმდეგ მიძღვნილი სალამი. სალამიში მოხსენება ვაიმართა ოპერის მთავარმა დირიჟორმა ოქისეი დომიურიადიმ, რომელმაც ირმა შეფასება მისცა გორჯი გვენყადის თეატრალური და პედაგოგიური მოღვაწეობას და აღნიშნა, რომ გორჯი გვენყადე არის დიდი პატრიოტი ქართველი საოპერო ხელოვნება, რომელმაც ათეული წლები მოახმარა ჩვენს ეროვნულ თეატრის წინსვლისა და განვითარების საქმეს.

გორჯი გვენყადე დაიბადა 1889 წელს ჩაქაში, უკიდურესად დაბალი ჯიშის ოჯახში, დიდი უნაწილად და წამებით ვაიკადა მანუკიერების ვა. გორჯი 1910 წელს შეიღის ვარშავის კონსერვატორიაში, რომელიც წარმატებით დაამთავრა 1914 წელს. 1916 წლიდან იმ შემოღის, სიმფონიურ ორკესტრში, ხოლო 1918 წელს იმ შეღის მხატვრობაში წითელ არმიის. 1919 წელს ჩვენ გორჯი გვენყადეს ვხედავთ ბაქოს ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრში. 1920 წელს იმ ხედაბდა შეღის წითელი არმიის ჩივებში.

1922-1925 წლებში იხევა ბაქოს ოპერის თეატრში მუშაობს.

1925 წლიდან გორჯი გვენყადე მუშაობს მატარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრში.

გორვი გვგწყაძეს აღნიშნული პყავს შრავალი ათფული საოპერო
ღარვის შუშაკები, რომღებოყ ღღეს შუშაობგნ შუსიკაღური ღრონღის
სხვაღასხვა უბნეშნე. საინღენღსოა გორვი გვგწყაძის ვანღღ-
ღი ბოღვრადღა. სამოღღაღოო ოშის ნღღბში ჯანღის კაყის ღარაჯაში
ვახვეული, ღღეს ოპერის თღაღრს ორკესღრის მოწინავე მსახიობთა
ღა მოწინავე მოღღაღეღა.

მიხეილ ნეიშანის შემოქმედების საღამო

ყ ივლისს ს. ფაღიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრში გაიმართა მიხეილ ნეიშანის 60 წლის თეატრალური და პედაგოგიური მოღვაწეობის შემოქმედების საღამო. შობსენება ნეიშანის თეატრალური და პედაგოგიური მოღვაწეობის შესახებ გააკეთა ოპერის მთავარმა დირიჟორმა ოდისეი დიმიტრიადიმ.

მიხეილ ნეიშანი დაიბადა 1882 წელს ქალაქ კიშინიოვში. მიხეილის ოჯახი მუსიკალური ოჯახი იყო, მამა მისი მუშაობდა კიშინიოვის თეატრში მუსიკოსად. 1892 წლიდან პალანა მიხეილმა დაიწყო ვოკალური მუსიკის შესწავლა. 1894 წელს, 12 წლის პალანა ბავშვი წარმალგობით ამთავრებს ოდესის მუსიკალურ სასწავლებელს. ამის შემდეგ მიმდინარეობდა პეტერბურგში და წარმალგობით ახარებს მისაღებ გამოცდებს პეტერბურგის კონსერვატორიაში, მაგრამ როგორც ვინაედი კონსერვატორიაში არ იქნა მიღებული და ისევ უკან დაბრუნდა ოდესაში. ოდესაში ის შედის ოპერის თეატრის ორკესტრში სამუშაოდ.

1898 წელს მიხეილ ნეიშანი თბილისიდან პეტროგრადსა და ლებუღობს დაბრუნდა. იმ დროს იმდროის შესახებ. ამ დროს მიხეილ ნეიშანი ვანაძის დახმარებით მუშაობდა ქართულ საოპერო ბელოფონის ვანდითარებობისათვის, ჯერ როგორც ორკესტრის მსახიობი და შემდეგ, როგორც პედაგოგი. იმდროს, ნეიშანის მიერ აღმზრდილი მრავალი მუსიკალური ძალგობი ამშვენებენ რესპუბლიკის თეატრებს და კულტურულ შემოქმედებითს ორგანიზაციებს.

გამომცემლობა "ბელოუნება"

თვალწარღობილი სამოკავშირეოების გამომცემლობა "ბელოუნებაში" თავის ანსებლობის მანძილზე / 1957 წლის მეორე ნახევრიდან / დღემდე გამოსცემს მოწოდებების, შეშინების, შეყვანების, ნაჩვენებების, სახელმძღვანელოების, პიესების, აღმოსავლეთის და სხვა ნაშრომების სახით 174 სახელწოდების წიგნი.

ყოველწლიურად იბეჭდება საგამომცემლო გეგმა და თუ ვახუშტი წიგნი გეგმით ვათვალისწინებულ იყო 32 სახელწოდების წიგნი 119 ათასი ლირით, მიმდინარე წელს გამომცემლობაში უნდა უბეჭდებოდეს 34 სახელწოდების წიგნის 127 ათასი ლირით გამოცემა.

საკუთარი ბანის უქონლობის გამო გამომცემლობას უბეჭდება სხვადასხვა სტამბებში წიგნების აწყობა და ბეჭდვა, სწორედ ამით არის გამოწვეული ვახუშტი წიგნი ნაშრომებში რაშეებულ წიგნების მიმდინარე წელში ვაძლევანა ახეთობა:

1. დ. ჯანელიძე "აღმოსავლეთი მრეწველობა"

2. ვ. ბერიძე " ძველი ქართული ხელოვნებები"

3. ვ. კობერი " ქართული მუსიკის ისტორია"

4. ს. ანდრონიკი " გიორგი დავითაშვილი"

5. შ. ამირხანაშვილი " ბეჭედი რეპროდუქციის"

6. ვ. მაქარაძე " ყაიხის ხელოვნებების კომპლექსი"

1957 წლის პირველ ნახევარში გამომცემლობაში გამოსცემს შემდეგი წიგნები:

1. ი. ბერიძე " გიორგი სავაძე" / პიესა /

2. ა. ვაჩაგურიძე " ნაჩვენებები XIX საუკუნის ქართული დრამატურგიისა და თეატრის ისტორიისათვის".

- 3. მ. ლავინია " აფხაზური თეატრის ისტორიკონ "
- 4. ვ. კუმლარია " სიმფონიური ორკესტრი "
- 5. ნ. ჯაში " ხელოვნების საკითხები "
- 6. წ. კანდელაკი " სოლომონ დონიძე სიყვავა თქმული
ვრჯელი შვირის დაკრძალვამდე "
- 7. ვფ. მესხი " მოკონცერტები, სტაციები და ნაწილები "
- 8. დ. ვვანიშაძე " ქართული ხალხური ქორეოგრაფია "
- 9. ვ. ფერმანი " დასაუღეთ ვეროპის მუსიკის ისტორია "

მთარგმნელი პ. ხუჭუა /.

ჩვენი გამომცემელი თეატრალური მოღვაწეების საკუბილეო თა-
რილთან დაკავშირებით ვამოთხა:

- 1. საკუბილეო კრებული "უნიკო ანჯაფარიძე"/მემდევნელი
ნ. ურუშაძე/.
- 2. შ. კაშიშაძე " ხანერო ინაშვილი "
- 3. მ. ნარიშანიანი " ლოი სემონი მესხიშვილთან "

წარმოეჭაში ჩაშვებულია და უახლოეს ხანში გამოვა 10 სახელწოდებ-
ბის წიგნი. მზადდება გამოსაყვამდე კრებული "ხანერო ახმეშვილი", შ.
მინაშვილის
" ქართული ხელოვნების ისტორია " და სხვ.

გამომცემლობა ყოველწლიურად ყიდლობს წიგნის ხარისხი- შისი
შეყვრული გამოწმება იყოს კარგი, ღამამი და აკმაყოფილებდეს თა-
ნამდეროვე მკითხველის მაღარ კულტურულ ვსთეთკურ მოთხოვნილე-
ბას.

ოცნება თუ ანა,

რომ მათგანგანის რეაქცია როდის შესრულდება ხანისხის ან გამო-
სვლას. სოციალისტური შინაგანობის თვით პიესის სიუჟეტური ხანის გან-
ვითარება ან თავისთავად მარტოველი როდის პირველს მათგანგანის ამა თუ
იმ რეაქციას.

გამოიყენებოდა იტალიური ტრადიციული სიმართლის სახეობის /1826-
1916 წ.წ./ წინდა: " ^{ბეჯადლო} ~~საქართველო~~ როდისაო". მით
შეცვლის მასობის, როდესაც მას პირველს მხარეობის თავის გამარჯვების
განმარტვით ხსნაფა. " ^{მეცად} ~~მეცად~~ უმართებულთა და ამტკიცებს მხო-
ლოდ იმ მხარეობის საყოფაე თავმოყვანობას" / შექსპირი/.

სყენის დიდი ოსტატის შ. სანხანოვი ამბობდა, რომ მას შეუძ-
ლია სპექტაკლში ნებისმიერი ადგილას სიყრდი გამოიყენოს და თუ მო-
სწავლის სიყრდი აქტივისმენებში გადავაო. " მაგრამ ჩემს ახა-
ში უკვე უხერხულთა ამგვარ ბუნების გამოყენებით მათგანგანის ყურა-
ლებს პიესის ანის ავადიწმომ".

რეაქციისმდე თვალში მათგანგანთა რეაქცია დამოუკიდებელი
მათგანგანის შემადგენლობაში. ხშირად ერთი და იგივე პიესა
არის სკრიპტორად" პარტურსა და "დემოკრატული" ქანდარას მხრიდან
საპირდაპირ ^{რო} რეაქციას იწვევდა.

მათგანგანთა რეაქციას აჩანავლებს საგულისხმო ნიშნებთა:
პირველი სიყრდით, მათგანგანთა სრული განიხილება, მისი სუნთქვა...

ნ ე კ რ მ ე რ ი

შალვა ამშაიძე-აშვილი

ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ 17 მაისს ვარდაიყვარა მამარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრის მთავარი დირიჟორი შალვა ამშაიძე-აშვილი. ხანწონით აღსავსე, ბავშვობიდანვე მუსიკალური ხელოვნებით ვაჟაყფბული, ქართული ეროვნული ხელოვნების დიდი პატივოვანი, ამ უნ დაუკარგეთ ჩვენ შალვა ამშაიძე-აშვილის სახით.

შალვა ამშაიძე-აშვილი დაიბადა 1902 წელს ქალაქ თბილისში, ლარიზი ვლენის ოჯახში. შალვა ბავშვი თავიდანვე ვაჟაყფბული იყო მუსიკით, მავრამ მისი ლარიზი ოჯახი 10 სურისაჯან შედევროდა და ამოცომ მშობლებმა ვერ შეძლეს შვილისათვის მუსიკალური განათლება მიეღებინებინათ. მავრამ 19 წლის ქაბუკს ბერმა ვაჟლიმა და 1921 წელს ხაქანთველიში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ მოხალისეთ შევიდა ნოთველიში, და იქვე ჯარის ნაწილებში მან დაიწყო მუსიკის შესწავლა და სათანადო შედეგსაყ მიიღწია, ამის შემდეგ მუსიკით ვაჟაყფბული ქაბუკი ჯარის ნაწილმა თბილისის სახეღმწიფო კონსერვატორიაში მიავლინა, სადაყ სათანადო გამოყდების შემდეგ ჩარიყხვდ იქნა კონსერვატორიაში პირველ კურსზე ხორკვეტრი და კომპოზიციის ფაკულტეტზე. 1930 წელს მან ნაწილებით დაამთავრა სახეღმწიფო კონსერვატორია, დამთავრების შემდეგ ის იქვე იქნა დაყოფბული ახპრანტად. 1933 წელს მან ასპირანტურა დაამთავრა და იმავე წელს დაიწყო მუშაობა დირიჟორად ოპერაში, შემდეგ კი ვახდა ოპერის მთავარი დირიჟორი.

შ. ამშაიძეაჩაშვილი ყოფილთვის დიდი სიყვარულით და ენერჯიით
ეკიდებდა თავის საქმეს, მას დიდი შრომა აქვს ვანუელი მალაღმბაღ-
რელი საბჭოთა საოპერო სპექტაკლის შესაქმნელად. მისი ხელმძღვანე-
ლობით არის ~~დადგმული~~ ^{დადგმული} ოპერის ხეყვანაშვილი ი. ძეგვიძის "წყნარი

ღონი", ო. ნიშკოვი "ჯავშნოსანი პოეტოპონი", ი. ლუკიანი "სა-
მშობლო", ვ. კილაძის "ღაღო კეყხოველი", ვ. გოკიჯილის "პაქარა
კახი", შ. თაქთაქიშვილის "ღეშუღაღი", შ. შველიძის "ამბავი ჭა-
რიგისა". შ. ამშაიძეაჩაშვილი ავრეთვე დირიჟორობს რხეთ კლასიკურ
ოპერებს, რომონიყაა: "ევეგნი ონგვინი", "ზიდა", ~~სიონკა~~ ^{სიონკა}

და სხვა. შ. ამშაიძეაჩაშვილი თავის დირიჟორობის დროს ყო-
ველთვის დიდი პატივისყვებით ეპყრობა ავტორს და არასოდეს ვევირბს არ-
არ უხვვეს ავტორის მითითებას პარტიკულარში.

შადღა ამშაიძეაჩაშვილი არა მარტო დირიჟორი იყო, არამედ
მის კლამს ეკუთვნის: რომანსები, საოპერო სიუჟეტები, სიმპონი-
რი სურათები ძველი თბილისისა, ნაწარმოებნი სასულე : ორკესტრისა-
თვის, სიმპონიური პოემა "ყვარლის მთებს", / ილია ჭავჭავაძის მი-
ხედული. სიმპონია №1, ოპერა "ხვეისბერი გომი", აი იხ ძეგრი-
ფასი სავანძური, რომელიყ შეიცანა შადღა ამშაიძეაჩაშვილმა ქართულ
მუსიკალური ხელოვნებაში.

1947 წელს შ. შველიძის ოპერის "ამბავი ჭარიგისა" დადგმი-
სათვის მას სტადიონური პრემიის დაურეაქტობა მიენიჭა.

შადღა ამშაიძეაჩაშვილს ავრეთვე დიდი ღვაწლი მიუძღვის ქარ-
თული მასობრივი სიმღერების შექმნაში. მის მიერ ~~შექმნილია~~ ^{შექმნილია} "არ
ვეშინია", "სადამქრო", "კომკავშირული მარში", რომელიყ დღე-

საუ საქართვედოს ყველა კუთხეში დიდი პოპულარობით სარგებლობს.

ჯანსაყუთრებით აღსანიშნავია სიმბოლური პოემა დეკლამაციით " ყვარლის მთებს" / ილია ჭავჭავაძის ტექსტზე/.

შადღა ამ მადარაშვილის ღვაწლი ქართული საოპერო ხელოვნების ჯანვითარების წინაშე მუდამ დაუფიქვარი იქნება და ქართული საოპერო ხელოვნების ინსტრუქტორს მას არახოდებს არ დაიფიქვებს.

გოგონი ვაბუნია

ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ ვანდაიყვარა ნიჭიერი რეჟისორი, მსახიობი და მწიგნარი გოგონი ალექსანდრეს-ძე ვაბუნია.

გ. ვაბუნიამ თავისი ნიჭი და ენერჯია მოახმარა ქართული თეატრალური ხელოვნების წინსვლისა და განმტკიცების საქმეს და იგი რეჟისორის მუშაობის დროს სწორედ მაშინ, როდესაც შემოქმედებით ნება იყო, რეჟისორის დროს.

გოგონი ვაბუნია ჯერ კიდევ საშუალო სკოლის მოსწავლე იყო, როდესაც იგი სასუენო ხელოვნებაში ვაიდაყვა, ხოლო როდესაც უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტზე სწავლობდა მისი ფიქრები მანამდე აღწერა დასტურდება. და ამ გოგონი სწავლას იწყებს რუსთაველის საბ. თეატრთან არსებული დრამატული სტუდიაში, ხოლო შემდეგ კი მუშაობს რეჟისორის მსახიობი რუსთაველის, ფოთის, ქუთაისის და სხვა თეატრებში.

როდის

რეჟისორის მსახიობი გ. ვაბუნია ყურადღებას იქცევდა მისი ვაჭვობით და ვაამრებით. მის მიერ განსახიფრებული როლები: დონი " ნაშენიკლიდან", შალვა დაუიანის, ნეშენაშვილი " უდნაშაუ- დამნაშავენი" - ს. ოსტროვსკის როდენიგო - "ოტვილი" შექსპირის, ბენ-აკობა " უნიღი აკოსტა" ვუკოვსის, კიკვიძე - "კიკვიძე" დარსე- ის, კახიანი " ვმირთა თაობა" კლდიაშვილის და სხვა ბ ქართული თეა- ტრის ისტორიაში ყოველთვის დარჩება, რეჟისორი ვანსახიფრებული სახეები. ვანსაკუთრებით თვალსაჩინოა გოგონი ვაბუნია რეჟისორ- ბელი მუშაობა იგი სხვადასხვა დროს იყო სოხუმის, თვლავის, ფოთის, სვეტიცხოვლისა და სხვა თეატრების რეჟისორ-დამდგმელი და მთავარი რეჟი-

სონი. მის მიერ დადგმული სპექტაკლთა სია, მინაჯად ჩვეულობრივ-
 ლად ვაშანთუდ პიესას თვლის, რომელითა შორის ჯანსაკუთნებოთ აღ-
 სანიშნავია: შ. დადიანის "ნაშენსკელიდან", ჯუჯუკოვის " ურიდ
 აკოსება", ვაჟა-ფშაველას "მოკვდილი", ი. მოსაშვილის -
 "ნაძირელი ქვები", შ. კაკაბაძის " ყვანყვანი თუთაბერი" და სხვ.

1943 წლიდან გ. ჯაბუნია საქართველოს მშენიად
 კავშირის წევრია. იგი ყოველთვის ღრისეულად აცხარებდა საბჭოთა
 მშენის შალად სახეს. მის კადამს ეკუთვნის პიესები " თემურ-
 ღვინჯი", " საბჭოთა კავშირის ვმინი", " ოჩხონიკიძის ბმადი",
 "საჯანგებო კომისარი", " მის ამოსვლის წინ", " ჯადახინჯული
 საქმე" და სხვა, რომლებიც წარმადებოთ დაიდგა ჩვენს თეატრების
 სყენამე.

გ. ჯაბუნიას თეატრში ხანვინძლივი და ნაყოფიერი მუშაობი-
 სათვის 1946 საქ. ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის საპა-
 ტრო წოდება მიენიჭა.

გ. ჯაბუნიას საბით ქანთვერმა თეატრმა დაჰქანჯა ნი-
 ჭიერი შქმოქმედი და კანგი აღამიანი.

თეიმურაზ ლორთქიფანიძე

6

1957 წ. I კვანის ვარდისფერად ჯანსაღი სახე, დაუღალავი
ფენიკოსი ბეჭედი, ნიჭიერი მსახიობი და რეჟისორი-საქ. სსრ დაშ-
სახეობები არცისტი - თეიმურაზ ლორთქიფანიძე.

თეიმურაზ ლორთქიფანიძე 1930 წელს იწყებს მუშაობას
საბკინმრეწვეში - რეჟისორ-ასისტენტად, 1932 წელს აქვე ამთავრებს
სტუდიას. შემდეგ მუშაობს ქ. ქუთაისის თეატრში მსახიობად, ხოლო
1936 წლიდან ფოთის საბ. თეატრის მსახიობად და 1947 წლიდან ამა-
ვე თეატრის ხელმძღვანელად.

1949 წელს იგი დაემ მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის
საბ. თეატრში მუშაობს რეჟისორად და მსახიობად ხოლო 1956 წლიდან
გორის საბ. თეატრის მთავარი რეჟისორად.

თავისი 25 წლის შემოქმედებით მანძილზე მას დადგმული აქვს
90-მდე სპექტაკლი და შესრულებული აქვს 100-მდე როლი.

დადგმულ სპექტაკლებიდან აღსანიშნავია: ა. ოსტროვსკის
"ჩინხვა", ვ. კავაბაძის "ყვარყვარე თუთაბერი", მ. გორკის "მის
შვილები", გ. ლორავას "სისხლიანი ქონიერი", ვ. ვინსთაჟის "გაყ-
რა", ა. ფადეევის "ახალგაზრდა ვეზირი", ბ. ლავრენტი "რღვევა",
მ. დალიანის "ვუშინდებნი", ვ. კანტაძის "მაია წყნეთელი", მ.
ჯაფარიძის "ჩვენებუნი" და სხვა.

უკანასკნელ წელს ვ. ვინსთაჟის სახელობის გორის საბ. თეა-
ტრში მის მიერ ვანსონიკივებულ მ. ჯავახიშვილის "ანსენა მარაბდ-
ელი" დიდი წარმატება ხვდა წილად და დართოდ აღიარება პირველი რეჟის-
ორის მანქანით.

შესრულებულ ჩოგბორან ვანსაკუთრებით აღსანიშნავია: ყვანი-
ყვანი თუთაბერი / ყვანყვანი თუთაბერი/, დე-სანცოს /უნივერ-
საკოსცა"/, ტიბონი / "ჩისხვა"/, კონია / "გუშინდერნი"/,
ტინიმი / "ოდიშის მეფე"/, ხანიტ^{ნი} / "კოდმეჟინის ქონინე-
ბა"/, შადიშანი / " ვიონვი სააკაძე/ და სხვა.

საბჭოთა მთავრობამ ლინსეუდად დააფასა თ. ღონთქოძა-
ნიძის ღვანლი ქართული თვალჩის წინამუე და 1946 წელს მიანიჭა
ჩესპ. დამსახურებული არტისტის წოდება. დიდი სამამულო ომის
დროს აქტიური მუშაობისათვის იგი დაჯილდოებულა მედლებით, სა-
კავშირო და ჩესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოების საპატიო სივუ-
ლებით.

ხელოვნების მუშაკები არ დაივიწყებენ თეიმურაზ ღონ-
თქოძანიძის ღვანებს.

სამსონ ხუციძე

ქართულ თეატრალურ მოღვაწეთა რიგებს ვამთავრებ ღვანდემოსილი მხახიობი სამსონ ვსეს-ძე ხუციძე, რომელმაც თავისი ნაჭი და ვნეწვია მოახმარა ქართული თეატრის ვანეთარეგობსა და აღორძინების ხაქმეს.

სამსონ ვსეს-ძე ხუციძე დაიბადა 1874 წელს 24 აპრილს ღარიბი ვრების ოჯახში. პირველი ანბანი მას უფროსმა დაშასწავდა, რის შემდეგ სწავლა ვანავრძო ომურვეთის ხაქობაქო სანავლებლებში, რომელიც დაამთავრა 1890 წელს.

სამსონ ხუციძე პალაჩაობიდანვე იყო ვაცვაყებელი თეატრიკი და მი^სყენებას შალე შევსება ფრთებში, რომელსაც შან მონანტობა მიიღო 1890 წელს ომურვეთის სყენის მოყვანივთა მიერ დაშართულ სპექტაკლებში, ხოლო 1801 წლიდან იგი მუშაობას იწყებს ომურვეთის თეატრში, ხადაც სულ შალე მიიქცია მაყურებელთა ვყინადღება.

1913 წელს სამსონ ხუციძე მუშაობს რეჟისორის თანაშემწედ ბათუმის მოვსაურ დასში, რომელსაც შალეა დადიანი ხელმძღვანელობს 1914-15 წლების სემონში მას დანჩხუთის თეატრში ვებდავთ ხოლო 1916 წლიდან დავითი სიოოხლის უკანასკნელ წუთებამდე ნაყოიერი შემოქმედებით მუშაობას ვწეოდა მახანაძის დნამატულ თეატრში.

სამსონ ხუციძე^ს თეატრში მუშაობის პერიოდში 300-მდე

როლი აქვს განსახიფრებელი, რომელთა შორის განსაკუთრებით აღსანიშნავია მიკინტუმი "ხანუმა" ყაჯარის ბერი- "როს ნადომობდნენ" შალვა დადიანის აღმინალი "ჩღვჯვა" დავრენევის და სხვა.

სამსონ ხურციძე ამავე დროს უნებურად ნაყოფიერ სამოგა-
ლოებრივ მუშაობას იგი 1848-51 წლებში მახარაძის ხაქალაქო
საბჭოს დეპუტატი იყო.

სამსონ ხურციძის დაშახტრებდა ქართული თეატრის წი-
ნაში დიდად დაადასა ჩვენმა პარლიამ და მთავრობამ და მას რეს-
პუბლიკის დაშახტრებელი არცისცის "საპალეო წოდება მიანოჭა
იგი დაჯიღლოებულ იყო მედლით მამაყური შრომისათვის".

1. საბჭოთა თეატრი ოქცომბონის რევოლუციის ორმოცი წლისთავზე.....	2
2. ამიერკავკასიის თეატრალური ვამაფბუდი.	8
3. საქართველოს თეატრალური სამოვადოების საქმიანობა 1957 წლის მეორე კვარტალში.....	12
4. ვენიკო ანჯაფარიძე	18
5. სანდრო ინაშვილის იუბილე.	24
6. გოგუყა კუპრაშვილი	26
7. ბუნებრიობა და დემოკურობა სყენამზე	29

შეხვედრები და შემოქმედების ხალამოები

ქართულ მსახიობებთან

1. ვასო კობელი	39
2. აშაღონ ვამყრელიძის ხალამო	41
3. მელო ყარაღაშვილის შემოქმედების ხალამო	44
4. გაღაქციონ ოლონაძის შემოქმედების ხალამო	46
5. აღეფსანდრე აღეფსანდროვი	47
6. შინაიდა აღეფსის ანუელი აღეფსეფა	49
7. ნინო ნინაშვილი	50
8. ვთერ ყვილიშვილის შემოქმედების ხალამო	51
9. ვრვანდ არაქელიშის შემოქმედების ხალამო	53
10. ვიორვი ვვენყაძის შემოქმედების ხალამო	55
11. მიხეილ ნეიშანის შემოქმედების ხალამო	57
12. დარო მესხიშვილის დამდევიდან 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ხალამოები და სესიები.	58
13. "შარვანდედი" დ. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის სახედი-მნიჭო თეატრში	61
14. ვამოყე მლობა "ხელოვნება"	63
15. იყილ თუ არა	65

ნ ე კ რ ი ლ მ გ ი

16. შალვა ამშიაფარაშვილი	66
17. ვიორვი ვაბუნია	69
18. თეი მურაშ ლონთქიდანძე	71
19. სამსონ ხურიციძე	73